МАЛШАД, ТАРЯАШАДАЙ ҺУРАЛСАХА САГ

Түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэл түгэсэжэ байна. Хүдөөгэй малшад, таряашад, бүхы совет ажалшадтал адли, энэ жэлдэ хэһэн бүтээһэнээ согсолжо, ерэхэ жэлдэ—Совет засагай 50 жэлэй ойн гүйсэхэ жэлдэ бэелүүлхэ зорилгонуудаа тодорхойлоод, тэрэнээ амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө шэнэ онол аргануудые бэдэржэ байнхай. Теэд энэмнай миин олдодоггүй ха юм. Хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудаа элишэлхын, ажалай түрүү дүй дүршэл шудалхын тула хүн бүхэн мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхэ, эрдэм номтой нухэсэхэ болоно. «Һураһан далай. һураагүй балай» гэжэ дэмы хэлсэдэггүй бшуу.

Һүүлэй жэлнүүдтэ хүдөөдэ эмхидхэһэн механизаторнуудай бүгэдэ ниитын һуралсалда ябажа, республикымнай хэды мянган хүнүүд тракторист, комбайнерай мэргэжэл оложо абаа. Мүнөө тэдэнэрэй олонхинь трактор, комбайнуудые жолоодожо, хүдөө ажахын ургамалнуудай баян ургаса абахын түлөө ёһотой тэмсэлнэд болонхой.

Малшад, таряашадай һуралсал Мухар-Шэбэрэй аймагта урагшатайгаар ябуулагдана. Энд колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, ажалай түрүүшүүл тусгаар байгуулагдаһан хүдөө ажахын университедтэ хоёр жэлэй туршада һуралсажа, тэрэниие амжалтатайгаар дүүргэжэ гараһан. Энээнэй хажуугаар аймагай колхоз, совхоз бүхэндэ механизаторнуудай бүгэдэ ниитын һургуулинуудта олон хүнүүд һураа. Жэшээнь, «Знамя Ленина», «Заганский» колхозуудта урдань трактористнууд, комбайнернууд дуталдадаг байбал, мүнөө тиимэ юумэн үзэгдэхээ болёо. Юуб гэхэдэ, һүүлэй жэлнүүдтэ эдэ ажахынуудта 40—50 хүн иимэ мэргэжэлтэй болоо ха юм.

Партиин Мухар-Шэбэрэй райком, тэндэхи колхоз, совхозуудай партийна эхин организацинууд, ажахын хүтэлбэрилэгшэд, таряашад, малшадые һургаха асуудалда ехэхэн анхарал табидаг, саг үргэлжынгөө хиналта доро абадаг һайн заншалтай. «Знамя Ленина» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Семенов колхозниигуудаа һургаха, агрозоотехническэ, механизаторнуудай бүгэдэ ниитын һуралсал гуримтай һайнаар ябуулха гэжэ ехэ оролдолго гаргадаг. Кружогуудай хэшээл үнгэргэхэ гэр байра түхеэрхэ, харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдээр хангаха, хэшээлдээ таһалгаряагүй ябаха арга хүн бүхэндэ олгохо гэжэ колхозой түрүүлэгшэ саг үргэлжэ оролдодог байна.

Зүгөөр хүдөөгэй ажалшадай һуралсал хаа хаанагүй һайнаар эмхидхэгдэнхэй гэхын аргагүй. Үшөөл олон газарта энэ шухала хэрэг тоогдоногүй. Баримта болгон, Хяагтын аймагые абажа харая. Партиин райкомой, аймгүйсэдкомой, үйлэдбэриин управлениин хүтэлбэрилэгшэдэй энэ асуудалда анхараагүй дээрэһээл аймагай олонхи ажахынуудта таряашад, малшадай һуралсал орой эмхидхэгдээгүй байшоо. Илангаяа Хяагтын, Ехэ-Нугын совхозуудта үнгэрһэн үбэлдөө, мүнөөшье агрозоотехническэ болон экономическа кружогуудые байгуулжа, механизаторнуудай бүгэдэ ниитын һургуулинуудые нээжэ, хэшээл үнгэргэжэ байһан юумэ байхагүй. Теэд эдэ ажахынууд механизаторнуудаар дуталдажа, хүсэтэ техникээ халуун хүдэлмэриин үедэ нэгэ халаанда хүдэлгэхэ баатай болодог. Малшад, таряашадые байра дээрэнь һургаха талаар биратай юумэ хэдэггүй байхынгаа хажуугаар хүнүүдые тусхай республиканска курсануудта саг соонь эльгээдэггүй муу заншалтай.

Мүн иимэрхүү баримтанууд Захааминай аймагай олонхи ажахынуудта үзэгдэнэ. Эндэхи XXII партсъездын нэрэмжэтэ, «Дружба» колхозуудта агрозоотехническэ кружогууд миил ёһын тэдысэ эмхидхэгдээ болодог. Хэшээлынь хаа ганса болоходоошье, ажал хэрэгтэй нягта холбоогүйгөөр, бодото баримтагүйгөөр үнгэргэгдэжэ, хүнүүдые һонирхуулдаггүй байха юм. Эдэ бүгэдые мэдэжэ байбашье, партиин Захааминай райком, аймгүйсэдком, үйлэдбэриин управлени зохихо хэмжээ абанагүй.

Зэдын, Сэлэнгын аймагуудай олохон ажахынуудта механизаторнуудай дуталдаһан дээрэһээ трактор, машинанууд дүүрэн хүсөөрөө ашаглагданагүй. Тиимэшье һаань, мүнөө үедэ таряашадай, залуушуулай дундаһаа тракторист, комбайнернуудые һурган гаргаха хэрэгтэ ёһотой анхарал табигданагүй, зарим газарта бүгэдэ ниитын һуралсалай хэшээл захалаашьегүй байһаар.

Хүдөөгэй ажалшадай һуралсалда имнэ хайша хэрэгээр бүдүүлигээр хандажа болохогүй. Эрдэм наукын хурданаар хүгжэжэ, хүдөө ажахын үйлэдбэридэ тэрэнэй туйлалтануудые нэбтэрүүлхэ эрилтэ жэл ерэхэ бүри улам шангаар табигдажа байна ха юм.

Һуралсалай энэ жэлдэ хүдөө нютагуудта 4900 гаран малшад, таряашад мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхэ түсэбтэй. Үшөө 650 хүн шэнэ жэлдэ Буряадай хүдөө ажахын институтда, кадрнуудые бэлдэхэ республиканска һургуулида һуралсажа гарахаар хараалагданхай. Тиимэһээ партиин райкомууд, аймгүйсэдкомууд, үйлэдбэриин управленинүүд колхоз, совхоз бүхэндэ агрозоотехническэ болон механизаторнуудай бүгэдэ ниитын һуралсалай хэр зэргээр ябажа байһые шалгажа, тэрэниие һайжаруулха, аша үрэтэйгөөр ябуулха хэмжээнүүдые дары абаха үүргэтэй.

Эгээн түрүүн энэ һуралсалда уридшалан хараалагдаһанай ёһоор хүнүүдые олоор хабаадуулжа, хэшээл үнгэргэхөөр шадабаритай, бэрхэ мэргэжэлтэдые томилхо болоно. Тиигээд тусхай тогтоогдоһон үдэрнүүдтэ хэшээлыень таһалдуулангүй үнгэргэхэ, хүнүүдэй гээгдэнгүй хэшээлдээ ерэхэ арга олгохо ушартай. Хэшээл үнгэргэхэ байрануудые, улаан булангуудые зохидоор түхеэржэ, электрын элшээр хангажа, харуулан ойлгуулха плакат, зурагуудые, кинокартинануудые шадажа хэрэглэхэ шухала. Эдэ кружогуудта агротехническэ, зоотехническэ эрдэмэй гол үндэһэ һууритай программын ёһоор танилсуулхынгаа хажуугаар ажалай түрүүшүүлэй дүй дүршэлые согсолжо, тэрэниие шудалхадань хүнүүдтэ туһалха гээшэ тон ехэ аша үрэтэй.

Хүдөөгэй ажалшан бүхэн, илангаяа залуушуул бүгэдөөрөө али нэгэн аргаар энэ һуралсалда хабаадажа, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлжэ, Агуу Октябриин социалис революциин 50 жэлэй алдарта ойе ажалай бэлэгээр угтаха гэһэн уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ гэжэ оролдохо зэргэтэй.

Галина Кузнецова ажалай түрүүшүүлэй нэгэн. Тэрэ харюусалгатай даабари дүүргэдэг. ЛВРЗ-гэй вагон хабсаралгын цехэй эрхим хүдэлмэришэдэй нэгэн тула детальнуудые тусхай лааг шэрээр будажа, елэгэр, гоё һайхан болгодог. Иимэ детальнууд бэхи байдаг, жэбэржэ муудадаггүй юм. Тэрэнэй ажалдаа байһаниинь энэ зураг дээрэ харуулагдана.

Э. ЛАПИНАЙ фото.

МОСКВАҺАА МЭДЭЭНЭ

СССР-эй ЦСУ-гай мэдээсэл

I

Далайн транспортын хүдэлмэрилэгшэд орон дотороо, хилын саагуур ашаа зөөхэ жэлэйнгээ түсэб болзорһоо урид дүүргээ.

Жэлэй дүүрэтэр түсэбһөө гадуур 2 миллион шахуу тонно ашаа зөөхэ.

II

Нүүрһэнэй промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд нүүрһэ малтан абаха жэлэйнгээ түсэб болзорһоо урид дүүргэбэ. 1965 онойхитой жэшэбэл, нүүрһэ малтан абалга 7 миллион үлүүтэй тонноор нэмэхэ.

„Совет хүнүүдтэ баясхалан хүргэнэбди“

ДРВ-гэй дотоодын хэрэгүүдэй министр Унг Ван Кхьемэй хөөрөөнһөө

Американска түримхэйшүүлдэ эсэргүү тэмсэлдэмнай туһаламжа үзүүлдэгэйнь түлөө совет хүнүүдтэ гүнзэгы баясхалан хүргэнэбди. Энэ дэмжэлгэнь бидэниие зоригжуулна, бүхы вьетнам арадай зориг бадаруулна гэжэ ДРВ-гэй дотоодын хэрэгүүдэй министр Унг Ван Кхьем Москваһаа мордохо дээрээ ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлбэ. Энэ нүхэр РСФСР-эй Социальна тэдхэлгын министерствын уряалаар Советскэ Союзда ерэһэн делегациие толгойлно. Тус делегаци декабриин 26-да Москваһаа мордобо.

— Советүүдэй ороной социальна тэдхэлгын ёһо гуримтай танилсахын тула ерээ һэмди. Тусхайлан хэлэбэл, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай инвалидууд тушаа али зэргын анхарал оролдолго табигдадаг байһаниинь бидэниие ехээр һонирхуулаа. Эхэ ороноо абархын түлөө дайн байлдаан мүнөө манай орон дотор үргэлжэлжэ байнхай, тиимэһээ энэ асуудал гол шухала асуудалнуудай нэгэн болоно.

Эхэ оронойнгоо түлөө байлдаануудай үедэ бэс муутай болоһон хүбүүдэйнгээ хүби заяан тухай Совет гүрэнэй эсэгэ ёһоор энхэрдэг байһые хаа хаанагүй, ябаһан лэ газартаа — Москвада, Ленинградта, Волгоградта хараһанаа баяртайгаар тэмдэглэнэбди.

Манай делегаци Волгоградай тракторна заводой хүдэлмэришэдтэ айлшалаа. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай инвалидуудай ямар хүнгэлэлтэдэ хүртэдэг тухай, тэдэниие аргалуулхын, ажалтай байлгахын тула угаа ехэ мүнгэ зөөриин жэл бүри табигдадаг тухай бидэндэ хөөрөө.

А. Н. КОСЫГИНАЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ УУЛЗАЛГА ЭМХИДХЭГДЭЭ

СТАМБУЛ, декабриин 27. (ТАСС). Турциин Республикын Премьер-Министр Сулейман Демирель эндэ албанай хэрэгээр айлшалжа ерээд байһан СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай хүндэлэлдэ үсэгэлдэр «Шалс» ордон соо ехэ уулзалга эмхидхээ.

Энээндэ Совет талаһаа УССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ В. Щербицкий, Казахай ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ М. Бейсебаев, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрэй нэгэдэхи орлогшо В. В. Кузнецов, гадаадын экономическа холбооной талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо И. В. Архипов, СССР-эй МИД-эй таһагуудые даагшад Л. М. Замятин, С. П. Киктев, Ф. Ф. Молочков, СССР-һээ Турцида байдаг элшэн сайд А. А. Смирнов, Стамбулдахи СССР-эй генеральна консул Б. А. Савинов, тэрэшэлэн СССР-һээ Турцида байдаг советскэ посольствын, Стамбулдахи СССР-эй генеральна консульствын харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд хабаадаа.

Тус уулзалгада Турциин талаһаа Турциин гадаадын хэрэгүүдэй министр И. С. Чаглыянгиль, Финансын министр Джихат Бильгехан, Дотоодын хэрэгүүдэй министр Фарук Сюкан; Худалдаа наймаанай министр Мюфтюоглу, Энергетикын ба байгаалиин нөөсэ хүсэнэй министр Брагим Деринер, Стамбулай вилайетын губернатор Вефа Пойраз, Стамбулай муниципалитедэй түрүүлэгшэ Хашим Ишджан, Турциһаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд Хасан Ишык, нэгэдэхи армиин командалагша генерал М. Тагмак, Стамбулай гарнизоной начальник С. Пекюн гэгшэд хабаадаба.

Тэрэшэлэн Турциин Национальна ехэ суглаанай сенаторнууд ба депутадууд, наймаашадай түлөөлэгшэд, соёлой болон искусствын ажал ябуулагшад, уран зохёолшод ба журналистнууд, консульско корпусой толгойлогшонор — хамтадаа 750 гаран хүн уулзалгада байлсаа. Уулзалгын үедэ С. Демирель, А. Н. Косыгин үгэнүүдые хэлэбэ.

Аяншалгымнай үрэ дүн бидэнэй сэдьхэл ханаана. Турциин гүрэнэй ажал ябуулгашадтай хэһэн хөөрэлдөөнүүдһээ уламжалан, совет-турциин харилсаае саашадань хүгжөөхэ, мүн уласхоорондын асуудалнуудаар бүри һайнаар үгэеэ ойлголсохо оно мүр бэдэрхэ арга олгоо, — гэжэ А. Н. Косыгин хэлэбэ.

Гэхэтэй хамта уласхоорондын зарим асуудалнуудаар хоёр талын хараа бодолой алгасадаг байһые мэдэнэбди. Тиигэбэшье совет-турциин харилсаае хүгжөөхэ аласай арга боломжодо энээнэй һаад хэхэгүйнь элитэ.

Хөөрэлдөөнүүдэй үедэ Советскэ Союз Турци хоёрой хоорондын худалдаа наймаа, экономическа харилсаа холбоо үргэдхэхэ тухай үгэеэ ойлголсообди, энэмнай хоёр ороной хүсэл эрмэлзэлнүүдтэ харюусаха байна.

Манине хүндэмүүшээр угтаһанайнь түлөө Президент г-н Сунайда, Премьер-Министр г-н Демирельдэ баясхалангай мэдэрэлтэйгээр Турциин Республикаһаа мордохомнай. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Советскэ правительствын уряалаар Турциин Президентын ба Премьер-Министрэй Советскэ Союзда айлшалалгань, тэрэшэлэн ондоошье харилсаа холбоонууд ашатай туһатай хөөрэлдөөгөө үргэлжэлүүлхэ, манай оронуудай хани харилсаае бүри ехээр бэхижүүлхэ арга олгохо гээд тоолонобди гэбэ.

Уулзалга хани халуун оршон байдалда үнгэрөө.

„Луна-13“ программаяа дүүргэжэ үргэлжэлһөөр

ТАСС-ай мэдээсэл

«Луна-13» гэжэ совет автоматстанци шэнжэлгэ хэхэ программаяа амжалтатайгаар дүүргэнэ, һарын нюур талын дүрэ зурагуудые дамжуулжа үргэлжэлһөөр.

1966 оной декабриин 26-да, радио-холбооной ээлжээтэ сеансын үеэр, һарын хэдэн зурагууд эли тодоор буулгагдаа.

Американска гэмтэдые уласхоорондын хуулиин харюусалгада хабаадуулха

МОСКВА. (ТАСС). Вьетнамда эсэргүү американска хорото муухай аашануудые мүрдэхэ Вьетнамай комитедтэ туһалха комисси декабриин 26-да түрүүшынгээ заседанида суглараа. Иимэ комисси бии болгохо гэжэ Совет юристнүүдэй ассоциаци шиидхэһэн юм.

Олониитын элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшад, элдэб эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд үгэ хэлээ. Эдэнэй олониинь хархис алуургшадай хэһэн айхабтар муухай хэрэгүүдые Вьетнамда нюдөөрөө хараһан байна. Эдэнэр ээрхэг түримхэйшүүлые элишэлһэн материалнуудаа, журналнууд ба дэбтэрнүүд, тэмдэглэлнүүдээ комиссида дамжуулба.

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

44-дэхи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 305 (11291) | 1966 оной декабриин 28, среда | Сэн 2 мүнгэн

Совет засагай 50 жэлэй ойдо

БУРЯАДАЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИИН АМЖАЛТА

Агуу Октябриин 50 жэлэй алдарта ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадажа ороһон Буряадай АССР-эй промышленна предприятинуудай коллективүүд шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлые амжалтатайгаар дүүргэбэ.

Республикымнай промышленность гол шухала продукцинуудые үйлэдбэрилхэ түсэбөө болзорһоонь урид декабриин 26-да дүүргэбэ. Жэлэй дүүрэтэр үшөө 6,5 миллион түхэригэй элдэб продукци үйлэдбэрилэгдэхэ байна.

ТҮРҮҮ АРГЫН ҮРЭ

Худанай леспромхоз модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ жэлэйнгээ түсэб дүүргэбэ. 230 мянган кубометр модо бэлэдхээ.

Ямар аргаар амжалта туйлагдааб? Ажалай эмхидхэл һайжаруулһанай, шэнэ түрүү арга хэрэглэһэнэй ашаар. Леспромхозой хүдэлмэришэд модо бэлэдхэхэдээ гидроклин, нарин зурууд хэрэглэнэ, томо багсаар ашаалан шэрэнэ. Агуу Октябриин алдарта ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөн тэдэнэй ажалай эршэ шангадуулан, шэнэ зориг бадаруулаа.

Ж. БАДМАЕВ.

КОЛЛЕКТИВЭЙ УЯЛГА—МИНИИ УЯЛГА

Нигэһээр жэлшье дүүрэхэнь. Бүхы совет ажалшад жэлэй туршада хэһэн ажалайнгаа дүнгүүдые согсолжо, ерэхэ жэлэйнгээ түсэб, уялгануудые хайшан гэжэ дүүргэхээ бодомжолжо байна. Тэдэнэр хэзээ хэзээнэйхиһээ эдэбхитэйгээр дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые хараалданхай. Тиигэншьегүй яахаб даа. Бүхы совет араднай Агуу Октябриин 50 жэлэй ойн баяры ажалай амжалтануудаар угтахаар бэеэ зэһэжэ байна бшуу.

Нэн түрүүн коллектив, ажал, дүнгүүд тухайгаа хөөрэһүүб. Һаалишанаар ажаллаһаар үнинэйб. Хүнүүдһээ гээгдэжэ, муугаар ажалланаб гэжэ һанагшагүйб. Олон жэлэймнай ажалые правительство үндэрөөр сэгнэнхэй. Мүнөө жэл би Хүндэлэлэй Тэмдэг ордендо хүртөөб.

Энэ жэлдэ һү һааха түсэбөө октябриин 1-дэ дүүргээ һэм. 11 һарын туршада үнеэн бүриһөө 1300 литр һүн һаагдаа. Даажа абаһан 21 үнеэнһээм 24 тугал абтаа.

Түхэреэн жэл соогоо оролдожо, бүхы хүсэ шадабаряа гаргажа ажаллаһанһаа иимэ амжалта туйлагдаа гэжэ һанагшаб. Үнеэдые саг болзортонь үрэжүүлжэ тугаллуулаад, тэжээлээр дутаангүй байбал, һүн абтахал ёһотой. Зунай тунга ногоон дээрэ, намартаа таряанай, кукурузын, зелёнкын узуур дээрэ манахада үнеэд яһала хүшэлдэг. Үнеэдые шадаал һаа, сүүдхэдэнь гурба, зундаа дүрбэ дахин һаахада ехэл зохид. Үнеэдээ һаажа дүүргээд, тэдэнэйнгээ дэлэн нидхэрдэг заншалтайбди.

Намартаа бидэ эртэнһээ эхилжэ үбэлжэлгэдөө бэлдэдэгбди. «Тарган табан хоногой» гэдэгтэл намартаа хожорһон үнеэд түхэреэн жэл соогоо бага һү үгэдэг байна. Тиимэл дээрэһээнь тэжээлэйнгээ цех эртэнһээ бэлэн болгожо, һү һааляа доошолуулхагүйе оролдонобди.

Гансал нигэжэ ажаллаһан дээрэһээ манай гүүртын һаалишад мүнөө жэл амжалтатай гараа. Гүүртымнай арба нэгэн һаалишадай 8-ниинь жэлэйнгээ түсэб үлүүлэн дүүргэнхэй. Түрүүшүүлэй тоодо һаалишад Ханда Базарова, Дулма Бадмаева гэгшэдороно. Тэдэнэр жэлэйнгээ түсэб 110—120 процент дүүргэнхэй.

Һаяшаг гүүртымнай коллектив һү һаалгаар ерэхэ жэлэйнгээ түсэб 1967 оной ноябриин 7 хүрэтэр дүүргэхэ гэһэн социалис уялга абаһан байна. Энэ уялгаяа бэелүүлхэ арга боломжонууд манайда гүйсэд бии. Үнеэднайшье тамираар һайн, тэжээлээршье дутамаггүй. Һаалишан бүхэн өөр өөрын социалис уялга абанхай.

Би ерэхэ жэл тугаллаха олохон гунжадые даажа абааб. Хүгшэн болоһон үнеэд тушаагдаа. Мүнөө үедэ эдэ гунжадаа һайнаар эдеэлүүлжэ, һаажа, һү ехэтэй үнеэд болгохые оролдоноб. Тугаллахаһаань һара урид үнеэдээ зэргэлүүлжэ уяад, һайнаар эдеэлүүлнэб, дэлэнгыень нидхэржэ эхилнэб. Тиигээд тугаллахалаарнь ехээр оролдожо һааха, эдеэлүүлхэ байнаб.

Совет засагай 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ даажа абаһан 21 үнеэнһээ хамта 300 центнер һү һааха гэжэ шиидэнхэйб. Үнеэн бүриһөө 1400 литр һүн һаагдаха болоно. Бүхы үнеэдһээ 25 тугал абаха хүсэлтэйб.

Гансал өөрынгөө ажал хараад ябаха һэшхэл намда байхагүй. Би гүүртын ахалагша һаалишан хадаа бүхы гүүртынгээ ажалай түлөө харюусалгатай байһанаа мэдэрэгшэб.

Коллективнай эбтэй эетэйгээр ажалладаг. Һаалишад бэе бэедээ туһалалсажа ябадаг. «Коллективэй уялга—минии уялга, минии уялга—коллективэй уялга» гэһэн заншал доро ажаллажа һурагдаа. Иимэл һэн хадаа бидэнэр уялгануудаа дүүргэхээр бэлэмди. Эршэ түгэс ажаллажа, Агуу Октябриингаа ойн баяры ажалайнгаа эрхим бэлэгүүдээр угтаха байһамнай дамжаггүй.

Ц. БОЛСОБОЕВА.
Дэрээнэй совхозой Аллын һү һаалиин гүүртын ахалагша һаалишан.

Баргажан.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР К. В. ГУРЬЯНОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй КОММУНАЛЬНА АЖАХЫН МИНИСТРЭЙ ТУШААЛҺАА СҮЛӨӨЛХЭ ТУХАЙ

Ондоо ажалда ороһонтойнь дашарамдуулан, нүхэр **Гурьянов** Константин Васильевичые Буряадай АССР-эй коммунальна ажахын министрэй тушаалһаа сүлөөлхэ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Секретариин түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн В. БИРЮКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан. 1966 оной декабриин 27.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

БУРЯАДАЙ АССР-эй КОММУНАЛЬНА АЖАХЫН МИНИСТРЭЭР С. М. ХАБАЛОВЫЕ ТОМИЛХО ТУХАЙ

Нүхэр **Хабалов** Сергей Михайловичые Буряадай АССР-эй коммунальна ажахын министрээр томилхо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Секретариин түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн В. БИРЮКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан. 1966 оной декабриин 27.

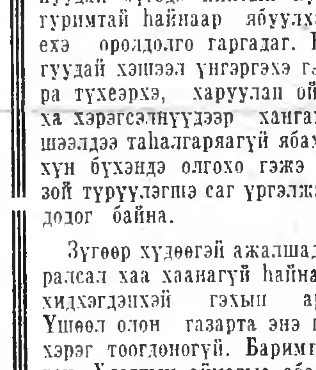

ШЭНЭ ГЭРТЭ ОРОБОД

Һара бүхэндэ Улаан-Үдымнай. үйлсэ бүхэндэ үндэр һаруул байшангууд улам олоороо жэрылдэнэ. Үсэгэлдэр ЛВРЗ-гээрхин 60 байратай дүрбэдэхи гэрээ—жэлэй түсэбэй ёһоор һүүлшынгээ гэрые ашаглалгада оруулба. Тиихэдэ даабариһаа гадуур баһа нэгэ иимэ байшан үглөөдэр үгтэхэнь. Мүнөө ороһон гэр хамаг хэрэгсэлээр хангагдаһан ёһотой ордон. Тэндэ ажалай түрүүшүүл Крашенинников, Бутаков, Борисов болон бусадһаа гадна һаяхан ерэһэн залуу мэргэжэлтэд түбхинэбэд, шэнэ гэрээ толложо найрлабад.

Г. ДАНЗАНОВ.

ХОЛОШЬЕ ҺАА...

Манай аймагай «Заветы Ленина», «Рассвет» колхозуудай малшад. хүтэлбэрилэгшэд хүршэ «Путь к коммунизму» колхоздо ошоһоноо нютагаа үсэгэлдэр бусажа ерэбэд. Тиихэдээ олоһон дүршэл, хараһан үзэһэн юумэниинь нилээд олон байба. Жэшээ болгобол, тэндэхи һүнэй фермэдэ ошожо, малда үбһэ тэжээл бүйлүүлдаг оньһожоруулагдамал кухни харахадаа ехэтэ һайшааһан, өөртөө иимэ «тогоо» тодхохо гэжэ шиидэһэн гээшэ.

Айлшадые буулгаһан эвенк колхоз малайнгаа ашаг шэмые элбэг баян болгохын хойноһоо нилээд оролдоо, 1966 онойнгоо түсэбые бүрин гүйсүүлжэ, «һарбайһанаа абаа, һанаһанаа бэелүүлээ». Мүн эвенк уладай болбосон культурнаар ажаһуухыень харахада үзэмжэтэй зохид байба.

А. АХАНЯНОВ.
Баунтын аймагай гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

ХОРИН ТАБАН ЖЭЛ СОО

Багшанар — нютагаархин Любовь Александровна Пластинина, Галсан Абидуевич Дондоков—Хориин дунда һургуулиие сугтаа түгэсхэһэн хоёр — энэ түрэл һургуулидаа тэбхэр 25 жэл соо таһалгаряагүй багшалбад, хэдэн үеын эдиршүүлэй «гарынь ганзагада, хүлынь дүрөөдэ» хүргэбэд. Үшөө юуб гэхэдэ, утынгаа «хүшэрхэн» замда ухамайшалан олоһон ухаан эрдэмээ залгаа халаан болохо залуу багшанарта элбэг баянаар бэлэглээ, ажалшадай дундахи ниитын ажал хүдэлмэридэ абьяастай шударгыгаар хабаадалсаа.

Хориин дунда һургуулиархин нүхэд багшанарайнгаа ажал ябуулгын 25 жэлэй ойе үсэгэлдэр олоороо сугларан, ехэ баяртайгаар тэмдэглэбэд. Тэдээндэ аймсоведэй грамота, шабинар, нүхэдэй үмзэһөө бэлэг сэлэгүүд барюулагдаба.

Б. ЖАМЬЯНОВ.

ЕРЭ МЯНГА—БАГА БЭШЭ

Улаан-Үдэ хотын хүн зоной захилаар хубсаһа оёдог фабрикын арба нэгэн ателье 1966 онойнгоо даалгабариие урда һарын 29-дэ дүүргээд, шэнэ табан жэлэй хоёрдохи жэлэй түсэбөөр ажаллажа эхилһэн юм.

Совет засагай 50 жэлэй ойн баярай хүндэлэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абажа, байгша оной дүүрэтэр түсэбһөө гадуур үшөө 90 мянган түхэригэй шэнэ хубсаһа оёхо.

— Оёдолшоднай хэлэһэндээ хүрөө, уялгануудаа болзорһоонь дүрбэн хоногоор урид, декабриин 27-до дүүргэбэ,—гэжэ фабрикын директор Т. З. Буркин мэдээсэбэ.

Үйлэдбэриин түрүүшүүл, хубсаһа эсхэгшэд: А. В. Попов, Э. А. Яшина, Ф. В. Бидагаева, Р. К. Ляпунова болон бусад илангаяа үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллаба.

Д. ЦЫБЕНОВ.

ЛЕНИНГРАД. Текстильнэ ба хүнгэн промышленностиин С. М. Кировэй нэрэмжэтэ институтда галдуулхагүй шэнэ утаһа гаргадаг болобо. Тэрэ утаһан юрын хүбэн шэнги адли, дүрэдэтэр тула гэрэй эзэн эхэнэрнүүдые, морягууд болон металлургнуудые ехээр һонирхуулна. Иимэ утаһаар нэхэгдэһэн бүдөөр мебель бүрихэдэ, булад хайлуулагшадай хубсаһа оёходо ехэ таатай байха. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (баруун гарһаа) аспирант М. Андросова, инженер Л. Смирнова гэгшэд шэнэ утаһа туршажа байна.

ТАСС-ай фотохроника.

ВОЛГОГРАД. «Красный Октябрь» гэжэ металлургическа заводой коллектив түсэблэлгын болон экономическа урмашуулгын шэнэ гуримда орон дотор түрүүлжэ орогшодой нэгэн болоолсоно. Предприятиин коллектив табан жэлэй түрүүшын жэлдэ хэдэн миллион түхэригэй ашаг олзо оруулаа. Совет засагай 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулагдаһан социалис мүрысөөн заводто үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Геннадий Георгиевич Хальзовай (зураг дээрэ) хүтэлбэрилдэг булад хайлуулагшадай бригада мүрысэгшэдэй түрүү зэргэдэ ябана. Энэ бригада хэдэн зуун тонно металл түсэбһөө гадуур хайлуулан гаргаа.

ТАСС-ай фотохронико.

ТҮРХЭЛ ТОСХОН ТУБХИНЭҺӨӨР

Байгал далайн баруун, зүүн эрьеэршье анха урда сагта ганеан хара тайга нэмжын харагдажа, хаа-яахан лэ ангуушадай бишыхан гэр байранууд үзэгдэдэг бэлэй. Харин мүнөө энэ тайгада ажалша хүдэр хүнүүд «айлшалан» ерэжэ, ажал хүдэлмэриин аялга зэдэлүүлнэ. Энээнэй аша туһаар лэ Соляниха, Половинка, Соболиха, Котокель, Золотой Ключ болон бусад һуурин тосхонууд мүндэлэн түбхинэһэн намтартай...

Онсолон тодорхойлжо, хадын хурдан түргэн горхоной эрьеда һуурижаһан Соляниха тосхон тухай халташье һаань, хөөрэжэ үгэе. Эндэ ургажа ябаа улаан бүргааһан—үхибүүд илангаяа олон. Тэдэнэр нютагайнгаа эхин гү, али Горячинскын дунда һургуулида, түбэй техникум, институдуудта һурадсадаг. Соляниханаа Горячинск, Түрхэл хүрэтэр балайшье дүтэ бэшэ. Ушар тиимэһээ дурсагдаһан хоёр тосхонуудые болбосон түхэлтэй болгохын хойноһоо модо бэлэдхэгшэд энэ жэлдэ илангаяа ехэ оролдолго гаргана.

Золотой Ключ тосхон анха тогтоһоор арбан жэлэйнгээ ойе һаяхан тэмдэглэбэ. Энэмнай Түрхэлһөө гуша модоной зайда байбашье, халуун аршаануудаараа суурхадаг. Гэр байрануудынь шэнэ һайханууд, үйлсэнүүдынь зурагар сэхэнүүд. Байгаалинь үзэсхэлэн гоё. Эндэ хоёр магазин, пекарни, почтын таһаг, фельдшерэй пункт, һургуули бии. Совет засагай тогтоһоор 50 жэлэй ойдо зорюулан, найман жэлэй шэнэ һургуули эндэ баригдан, ашаглалгада үгтэхэнь.

Тэрэшэлэн республикын томохон предприяти—Байгалай леспромхозой центр—Түрхэл тосхон жэлһээ жэлдэ болбосон түхэлтэй болоно. Гансахан энэ жэлэй туршада дотор хоёр квартиратай 7 шэнэ гэр, хүүгэдэй ясли, ниитын бани гэхэ мэтэ ашаглалгада үгтөө. Мүн заһабарилгын мастерской баригдажа дүүрүүтэй. Зэргэлһэн хадын оройдо телеретрансляторай аранга бодхоогдожо, бэлэн болобо. Энээнэй эсэстэ Түрхэл, Горячинск, Исток, Котокель, Соболиха, Гремячинск тосхонуудта ажаһуугшадай гэр байрануудта телевизорнууд тон ойрын сагта хүдэлжэ эхилхэ. Тиихэдээ тэдэнэр Улаан-Үдэһөө, мүн Эрхүүһээ дамжуулгануудые абаха аргатай болохо...

Нютаг тосхонуудаа барилга һайнтай, болбосон түхэлтэй болгохын тула Байгалай модо бэлэдхэгшэд ерэхэ жэлдэ ехэхэн хүдэлмэри бэелүүлхээр хараалаанхай.

1969 ондо предприятиингаа тогтоһоор 40 жэлые тэмдэглэхэ юм. Энээн тухайдаа ажалшад мартанагүй, бэлэг сэлэгээ бэлдэхын хойноһоо оролдоно.

В. СЕДУНОВ,
манай штатна бэшэ корр.

Партийна ажабайдал

УЛААН-ҮДЭ 50 ЖЭЛЭЙ ОЙЕ УГТУУЛАН...

(Партиин городской комитедэй пленумһээ)

КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой пленум боложо үнгэрбэ. Тэндэ Агууехэ Октябриин социалис революциин 50 жэлэй ойе амжалта түгэсөөр угтаха талаар городой партийна организациин зорилго тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ. Пленумэй болохын урдахана городой предприятинуудай, эмхи зургаануудай партийна эхин организацинуудай хамтын суглаан болоо һэн. Совет засагай 50 жэлэй ойтой дашарамдуулан, ажахын, культурна байгуулалтын, партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулха талаар КПСС-эй горкомой хараалһан тухайламжа хараануудые тэндэ зүбшэбэ. Суглаанууд дээрэ партиин горкомой гэшүүд элидхэл хэһэн. Мүнөө иимэ асуудалтай пленум зарлахадаа бэлэдхэл һайнтай байба.

Алишье талаһаань иимэ нарин нягтаар бэлдэһэнһээ уламжалан, мүнөө урданайхидал заншалта элидхэл пленум дээрэ хэхэ хэрэг үгы болобо. Пленумэй хүдэлмэри үгэ хэлэлгээр гансата эхилбэ.

Трибунада КПСС-эй Октябрьска райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **Матвеев** гараба. Агууехэ Октябриин 50 жэлэй ойе амжалтатайгаар угтаха зорилгоор партиин горкомой табиһан хэмжээ ябуулганууд, бүхы арга боломжонуудые хараадаа абаа гэжэ тэрэ хэлэнэ. Октябрьска районой ажалшад хараалһан түсэб болон уялгануудые хүсэндэнь хүргэхөөр зоригжонхой. Промышленна предприяти, барилгын эмхи зургаанууд дээгүүр түсэблэлгын, экономическа урмашуулгын шэнэ гуримда, хүдэлмэриин табан үдэртэй неделидэ орохын түлөө бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэгдэнэ.

Гэхэтэй хамта үгэ хэлэгшэ Буряадай барилгын управлениин хүтэлбэрилэгшэдые шүүмжэлбэ. Тэдэнэр барилгануудые саг сооньдуудһанагүй. хэлэһэн үгэдөө хүрэнэгүй. Һүнэй промышленностиин управлени өөрынгөө предприятинуудые хүдэлмэриин табан үдэрэй неделидэ оруулха асуудал бодомжогүйгөөр шиидхэнэ.

Октябриин революциин 50 жэлэй ойн угтамжада заводой партийна организациин ямараар бэлдэжэ байһан тушаа ЛВРЗ-гэй парткомой секретарь нүхэр **Петров** тогтобо. Валовой продукци бүтээн гаргаха жэлэй түсэбые завод болзорһоо уридшалан дүүргээ. Коммунис ажалай түлөө мүрысөөн хүдэлмэришэдэй дунда үргэнөөр дэлгэрнэ. Агууехэ Октябриин 50 жэлэй нэрэ зүүхын түлөө мүрысөөн эхилбэ.

Ойн һайндэр болотор хүдэлмэришэдэй соцгородогой түхэл маяг улам болбосон болохо. Энэ үедэ 60 квартиратай байрын дүрбэн гэр, үхибүүдэй комбинат, почтын отделени, эдеэ хоолой, номой, кулинарна магазинууд, хартаабха болон овощ сэбэрлэхэ цех, овощ, фрукт хадагалха газар баригдахаар хараалагдана. Үхибүүдэй эмхи зургаанууд бултадаа халуун уһаар хангагдаха. 25 мянган дүрбэлжэн метр талмай, харгы, тротуарнууд асфальтаар хушагдаха юм.

Городской Совет хотоёо болгоомжогүйгөөр барина гэжэ үгэ хэлэгшэ шүүмжэлнэ. Байрын гэрээр олон Мухинай үйлсэ, стадион шадар юундэшьеб оёдолой фабрика, гараж бариха гэжэ шиидэбэ гээшэб. Энэ буруу хэрэг. Үшөө нэгэ баримта тэрэ дурдана. Заводой поликлиникэ үргэдхэхэ шухала болонхой. Харин тэрэ газартань үмсын жараад шахуу гараж баригданхай байдаг.

Городой түсэблэлгын комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр **Ерчева** Улаан-Үдэдэ хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха албаниие хүгжөөхэ асуудал тушаа анхаралаа хандуулба. Хүн зоной ажаһуудалай эрилтые хангаха предприятинуудые олоор бодхоохын тулада мүнгэ һомолхо арга бэдэрхэ тон шухала гэбэ.

Мяха-консервын комбинадай директор нүхэр **Горобец** ехэ һайндэрэй хүндэлэлдэ зорюулһан хэмжээ ябуулганууд тухайдаа хөөрэбэ. Комбинат хүдэлмэриин шэнэ гуримда орохоёо бэлдэжэ байна. Туршалга хэцгээ нэгэ цехые хүдэлмэриин 5 үдэртэй неделидэ оруулаанхай. Эндэ ажалайнь бүтээсэ хараа байса 11 процентээр дээшэлээ. Февральһаа бүхы комбинат иимэ гуримда орохонь. Шэнэ гуримда ороходомнай түбэгтэй ушарнууд тохёолдохо байха. Эндэ хадаа предприятиин онсо эрхэ байдалһаа болоно. Партиин, профсоюзэй организацинууд энэ шухала хэрэгтэ тон лэ наринаар бэлдэжэ байна гээшэ.

— Манай партийна организаци Агууехэ Октябриин революциин 50 жэлэй ойе амжалта түгэсөөр угтаха зорилгоор хэмжээ ябуулгануудые хараалаанхай. Улаан-Үдэеэ болбосон түхэлтэй, гоё һайхан, эрхим культуратай хото болгохын түлөө нилээд шанга хүдэлхэ ёһотойбди,—гэжэ «Бурятгражданпроект» институдай директор нүхэр **Ни** үгэеэ эхилнэ.

Гэхэтэй хамта нүхэр Ни зохёогдоһон хэмжээ ябуулганууд тушаа шүүмжэлхы хэдэн ажаглалта хэбэ. Энэнь гол түлэб городой барилга эрхилхэ, тэрэниие болбосон түхэлтэй болгохо асуудалда хабаатай. Городой байдалые болбосон түхэлтэй, гоё һайхан болгохо зарим хүдэлмэриие һайн дуранай эдэбхи үүсхэлээр бүтээбэл һайн байгаа гэнэ. «Городой нэгэ талмайе болбосон гоё болгохо проектые һайн дуранай эдэбхи үүсхэлээр бүтээхэ уялга манай институдай коллектив абана» гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

Гүрэнэй банкын городской конторые эрхилэгшэ нүхэр **Фишева**, «Правда Бурятии», «Буряад үнэн» газетэнүүдэй нэгэдэмэл редакциин редакторай орлогшо нүхэр **Сергеев**, «Электромашина» заводой хүдэлмэришэн нүхэр **Исаков**, ВЛКСМ-эй горкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **Захаров**, шэлэй заводой хүдэлмэришэн нүхэр **Иванов**, Зүүн Сибириин культурын институдай ректор нүхэр **Жалсабон** гэгшэд пленум дээрэ үгэ хэлэбэ.

Пленумэй эсэстэ партиин горкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **Бирюков** үгэ хэлэбэ. Агууехэ Октябриин социалис революциин 50 жэлэй ойн хүндэлэлэй бэлэдхэлтэй дашарамдан дэлгэржэ байһан ажалай охин, политическа дэбжэлтэ тушаа тогтобо. Городой промышленность валовой продукци бүтээн гаргаха 11 һарын түсэбые болзорһоонь урид дүүргээ һэн. Түсэбһөө гадуур 7,3 миллион түхэригэй продукци бүтээгдээ. Нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулбал, үйлэдбэриин хэмжээн 18 процентээр ургаа. Локомотив-вагон заһабарилгын заводой, мяханай комбинадай, нарин сэмбын фабрикын, «Теплоприбор», «Электромашина», авиационно заводуудай болон бусад коллективүүд мүрысөөндэ горитойхон амжалта түйлана бшуу.

Тиигэбэшье түсэбөө дүүргэжэ шададаггүй, продукциингаа хэмжээе хороожо байдаг предприятинууд город доторнай бии. Долоон предприяти ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб, арбан предприяти олзо оруулха түсэб дүүргээгүй. Ажалай болон үйлэдбэриин журам эбдэхэ ябадал үшөөл дууһан зайсуулагданагүй. Энэ жэлдэ хүдэлмэридөө гээгдэжэ ерэһэн, һамшаһан, зайгуултаһан бүхы ушарнуудые ниитэлбэл, зарим предприятинуудта энэ хохидолой хэмжээн хүдэлмэриин хоёр үдэрэй тэнтэй болоно. «Промышленна предприятинууд болон барилгануудай коллективүүдые ажалай социалис журамаар хүмүүжүүлхэ талаар Тульска областиин партийна организацинуудай хүдэлмэри тухай» КПСС-эй ЦК-гай абаһан тогтоолтой зохилдуулан, бидэ нилээд ехэ хүдэлмэри хэхэ уялгатай болонобди гээд тэмдэглэбэ.

Совет засагай 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсохо зуураа олонхи предприятинууд, барилгын эмхинүүд дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаа, тэдээн соогоо али бүхы арга боломжонуудаа дууһан оруулаа. Гэбэшье партийна зарим эхин организацинууд мүнөө болотороо энэ ехэ мүрысөөндэ оролсохо гэжэ оролдоогүй байһаар гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэнэ.

Зүбшэгдэһэн асуудалаар пленум тогтоол баталан абаа.

Пленумэй хүдэлмэридэ партиин обкомой секретарь нүхэр **Продайвода** хабаададсаба.

Манай корр.

1967 ондо иимэ үрэ дүн түйлагдаха

▲ Промышленна продукци үйлэдбэрилхэ, гол зүйлнүүдые бүтээхэ, бүтээн гаргаһан продукцияа саашадань худалдаха 1967 оной түсэбые декабриин 26-да, тиихэдэ 10 һарын түсэбые октябриин 29-дэ дүүргэхэ гэжэ шиидхэбэри абтаба. 1967 ондо түсэбһөө гадуур 3,2 миллион түхэригэй промышленна продукци бүтээн гаргагдаха.

▲ Ажалай бүтээсэ хадаа түсэбөөр хараалагдаһанһаа 2 процентээр дээшэлүүлэгдэхэ.

▲ Товарна продукциин өөрынь үнэ сэнгые 0,5 процентээр хямдаруулха, түсэбөөр хараалагдаһанһаа гадуур 1 миллион түхэригэй сэбэр олзо оруулха.

▲ Уралан нарижуулгын дурадхалнуудые нэбтэрүүлһэнэй, эмхидхэлэй-техническэ хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлһэнэй, шэнэ техникэ нэбтэрүүлхэ түсэб дүүргэһэнэй ашаар жэл соо 4 миллион түхэригһөө бага бэшэ алмалта хэгдэхээр тодорхойлогдобо.

▲ КПСС-эй XXIII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, гол болон эрьесын фонднуудые үрэ ехэтэйгээр ашаглахын түлөө саг үргэлжэ тэмсэхэ. 1967 оной түрүүшын кварталда нарин сэмбын фабрикын, «Электромашина» заводой, мяха-консервын комбинадай коллективүүдые түсэблэлгын, экономическа урмашуулгын шэнэ гуримда оруулжа хүдэлгэхэ бэлэдхэл хангаха.

▲ Барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин 10 һарын түсэбые болзорһоо урид, 1967 оной октябриин 28-да дүүргэхэ.

▲ Совет засагай 50 жэлэй ойе һайндэрлэхэ үдэр болотор 50 мянган дүрбэлжэн метрһээ бага бэшэ хэмжээтэй байрын гэрнүүдые ашаглалгада оруулха. Тэрэ тоодо 240 квартирань хамжаанай гуримаар баригдаха.

▲ Байрын гэрнүүдэй адаг 80 процентыень «һайн», «эрхим һайн» гэһэн сэгнэлтэтэйгээр ашаглалгада тушааха.

▲ 1967 ондо 850 һууритай үргэн түхэлтэй кинотеатр, колхозой дэлгүүрэй гостиница, 100 оротой нарайлалгын гэр, 500 хүниие хангаха хэмжээтэй поликлиникэ, 9 километр утатай халуун уһа дамжуулха, 4,5 километр утатай сэбэр,хүйтэн уһа дамжуулха сорго барижа дүүргэхэ, Мухинай үйлсын путепроводой хоёрдохи барилгые ашаглалгада үгэхэ.

▲ «Победа» проспектые, Набережная, Борсоевой, Ранжуровай, Бабушкинай, Терешковагай, Гагаринай, Цывелевой үйлсэнүүдые шэнэдхэн заһаха, болбосон түхэлтэй болгохо.

▲ Хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын хүдэлмэриин хэмжээе адагынь 20 процентээр дээшэлүүлхэ.

Малай үбэлжэлгэ шалганабди

ҮШӨӨ НЭГЭ ДОХЁО

Манай газетын ноябриин 25-най номерто «һү һаали юундэ доошолооб?» гэһэн шүүмжэлхы статья толилогдоһон. Тэрээндэ Улаан-Үдын аймагай «Коммунизм» колхозой һаалиин зарим фермэнүүдэй ажал хүдэлмэриин муугаар эмхидхэгдэжэ байһан тушаа бэшэгдээ һэн. Заагдаһан дутагдалнуудые усадхахын тулада хэмжээ абахыень парткомой секретарь нүхэр Кокориндо дурадхагдаа. Теэд тэрэ сагһаа һара шахуу болзор үнгэрбэ. Мүнөө хүрэтэр харюу абтаагүй.

Һаяхан колхозой 4-дэхи һаалиин фермын ажал тухай үшөө нэгэ дохёо редакцидамнай оробо. Тэрэниие эндэ толилходоо «Коммунизм» колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй анхаралда дахин зорюулнабди.

Колхозой дүрбэдэхи һаалиин фермэ. Энэмнай ажахын томохон фермэ дээрэ тоологдодог. Һүүлшын жэлнүүдтэ эндэхи һаалишад хододоол суурхадаг, хэдэн дахин мүрысөөндэ шалгаржа, КПСС-эй райком болон аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн байгаа.

Теэд нёдондоной яахадаа суурхахаяа болишооб? Энээндэнь харюу байха. Тобшолон хэлэбэл, ажалынь муугаар эмхидхэгдэнэ бшуу. Үбэлэй үедэ энэ фермын үнеэдтэ тус бүридэнь үдэртэ 4 килограмм үбһэ, 2 килограмм зелёнко, 10 килограмм силос, мүн эды шэнээн бардаа, 1,2 килограмм концентрат болон хамта 8 тэжээлэй единицэ үгтэхөөр хараалагдаһан байгаа. Мүнөө хараад үзэхэдэ, хэрбээ иимэ тэжээл үгтэдэг һаа, үдэртэ үнеэн бүриһөө адагынь 6—7 килограмм һүн һаагдахаар һэн. Тиигээд юун бодоноб? Малда үгтэхэ тэжээлэйнь ехэнхи хуби буйлуулагдаха, арьбалагдаха байгаад, юушье хэгдэнэгүй. Үбэлжэлгын түрүүшын хоногһоо эхилээд нэгэшье дахин һолоомо гидролизно аргаар эһээгдэжэ, буйлуулагдан үгтөөгүй. Талха таряанай зүйл миил хүйтэн бардаа соо нэмэжэ худхалсаад үгэдэг байна. Һаалишадтай хөөрэлдэхэдэ, үбһэ тэжээлнай урда жэлэйхиһээ һураггүй элбэг гэлсэдэг. Тиимэшье байбал, шалгахада тэрэнь ямаршье хоол болохогүйгөөр үнеэдтэ эдюулэгдэнэ.

Һаамхай үнеэдэй муугаар эдеэлүүлэгдэдэгһээ боложо тон бага һүн һаагдана. Жэлэй эхинһээ хойшо дүрбэдэхи фермын һаалишад үнеэн бүриһөө 1173 килограмм һү һаагаа. Тэрэниинь ондоо фермэнүүдэйхитэй тухайсахада нилээд бага. Һү һаалгаар эндэхид эгээл гээгдэжэ ябана. Энээнтэй уламжалан, нэгэ иимэ баримта дурдамаар. Үбэлжэлгын эхиндэ гэхэ гү, али ноябрь һарын түрүүшын арбан хоногто 98 үнеэнһээ үдэрэй 200—220 литр һүн һаагдадаг байһан. Теэд мүнөө декабрь һарада ямар болооб? Үнеэд олоор туграллажа, һаалиинь нэмэхэһээ бэшэ, нэгэ үнеэнһээ гарадаг һүниинь тэрэл зандаа үлэһэн байна бшуу. Һаалишан Цындэ Галдановa харууһалдаг бүхы үнеэдһээ үдэртэ 90 литр һү һаана. Тэрэ энээниие бага дээрэ тоолоно. Яахадааб?

— Хэрбээ үнеэдээ бүри һайнаар эдеэлүүлдэг, тэжээлыень буйлуулан үгэдэг, бүлеэн уһаар уһалдаг байбал, мүноо һаагдажа байһан үнеэнһээ үдэртэ 150—160 литр һү абаха һэм,—гэжэ нүхэр Галданова хөөрэнэ.

Энэнь 90 бэшэ, харин үшөө 60—70 литрээр ехэ һүн гээшэ бээз. Үдэртэ эды һүн нэмэжэ һаагдадаг байбал, һара соо ямар ехэ болохоб! Ондоо һаалишан Любовь Бадмаеватай хөөрэлдэхэдэ, баһал нүхэдөө дэмжэнэ. Манай фермэдэ сүүдхын 550—600 литр һүн адагынь һаагдаха байгаа, мүнөө дүрбэн зууда хүргэжэ шаданагүйбди. Үнеэдтэ үгтэхэ тэжээл буйлуулагдажа, шанартай һайн болгогдонгүй, миил хооһон хосорно гээшэ ааб даа гэжэ хэлэнэ.

Һаалишадай ингэжэ хөөрэлдэдэг зүбтэй. Зундаа муу бэшээр ажаллажа байһанаа энэ фермынхид үбэлэй хаһа оруулаад, үнеэдээ шэмэгүй тэжээл дээрэ байлгажа хожорооһон, эгээл тиимэһээ жэлэйнгээ түсэбые дүүргэжэ шадахаяа болишоһон байнал. Тиигэбэшье бүхы дутагдалыень һаалишад дээрэ тохожо баһал болохогүй. Колхозой хүтэлбэрилэгшэдһөө шалтагаалха юумэн али олон бии. Тэжээл буйлуулха хүдэлмэриие хэн эмхидхэхэ байнаб? Колхозой правлениин туһалаагүйдэ хэн туһалхаб даа. Энээн тухай халуун намарай хэлээд гараад, ямаршье үрэгүйгөөр үнгэрнэ ха юм. Тиихэдэ энэ фермын буусада шэнэ типовой байра, тэжээл буйлуулдаг кухнитайгаар баригдажа байһан аад, дүүргэгдэнгүй үлэшоо. Магад энээндэ найдажа колхозой хүтэлбэрилэгшэд фермын хамаг ажалые гэдэргэнь татаһан байгаа аалам.

Энээн тушаа республикын «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй СМУ-гай монтажна бригадые зэмэлхээр. Сентябриин нэгэнһээ үнеэдэй байрада монтажна хүдэлмэри хэхэ байгаад, октябриин һүүлээр эхилээ. Тэдэнэй муугаар хүдэлжэ, фермын үнеэдтэ уһа бүлеэдхэхэ түхеэрэлгэ болон тэжээл буйлуулха хэрэгсэлнүүдые тодхожо шадахагүй байһаниинь колхозой хүтэлбэрилэгшэд мэдэһээр байжа, ондоо аргыень бэдэрээгүй. Үбэлжэлгын үедэшье тэжээл буйлуулха түхеэрэлгэ ондоо тээ түхеэрхэ арга эндэ байна ха юм.

Үшөө юун хэлэгдэхэб гэбэл, фермын малда зелёнко хододоо үгтэдэггүй, тэрэнь саг соогоо зөөгдэжэ асарагданагүй. Зохёогдоһон рацион соонь үнеэн бүридэ үдэртэ хоёр килограмм зелёнко үгтэхэ гэгдэһэн аад, тэрэнь хододоо байнагүй. Мүн энэ фермэдэ үнеэд бүлеэн уһаар уһалагдахаһаа байха хүйтэншье уһаниинь хомордоо. Ганса худагһаа ойро тойрон байдаг бүхы гүүртэнүүдэй мал уһалагдадаг. Хобоо муутай, тиигээд һаалиин үнеэд үдэртөө нэгэ дахин лэ уһалагдана.

А. НАГАСЛАЕВ.

КРАСНОДАРСКА ХИЗААР. Цемент, нефть, металл, руда, модо тээһэн суднанууд Новороссийскһаа элдэб оронуудта зорижо ошодог юм. Шэнэ портын ашаа тээдэг, буулгадаг газар хэдэн километртэ нэмжыдэг. Эндэ ашаа тээхэ болон буулгаха түрүү онол арганууд хэрэглэгдэдэг юм. Зураг дээрэ: ДРВ-дэ эльгээгдэхэ ашаан Новороссийска партдо асарагдаад байна.

ТАСС-ай фотохронико.

СОЁЛШОДОЙ ДОБТОЛГО

Захааминай аймагай соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй дүрбэдэхи конференци болобо. «КПСС-эй XXIII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар аймагай соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй зорилго тухай» гэһэн элидхэл КПСС-эй Захааминай райкомой секретарь Е. Актинов хээ.

Түрүү дүй дүршэлөө үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, дутуу дундануудаа усадхаха тухайгаа зүбшэлдэһэнэй удаа, аймаг дотороо культурын табан жэлэй добтолго соносхохо гэһэн шиидхэбэри конференциин делегадууд абаа.

САГҺАА УРИД

Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадтахи үлгэмэл канатна харгын коллектив энэ жэлэйнгээ түсэб сагһаан урид дүүргээ.

Линейнэ слесарьнууд В. Иванов, П. Сироткин, откатчигуудай звеньевод В. Пакулев, ашаглагшадай бригадын бригадир В. Преловский гэгшэд илангаяа һайнаар ажаллаа.

Тус коллектив мүнөө ерэхэ жэлэй түсэбөөр ажаллана.

А. АРТЮКОВА.

АЙМАГАЙ ГАЗЕТЭНҮҮДЭЙ ХУУДАҺАНУУДҺАА

ХҮДӨӨ БЭШЭГШЭДЭЙ ҺУРГУУЛИ

Газетын эдэбхитэй хүдөөгэй, хүдэлмэришэн бэшэгшэдэй, мүн ханын газетэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй хүсэлэл эрмэлзэлые хараада абажа, **«Прибайкалец»** гэжэ Прибайкалиин аймагай газетэ оорынгоо дэргэдэ «Үгэ» гэһэн тусхай таһаг байгуулба.

Энэ таһаг дотор хүдөө бэшэгшэдэй бэшэһэн литературна удхатай материалнууд толилогдожо байха юм. Тэндэ штатнабэшэ хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхэ таладань һургаал боломоор зүйлнүүд мүн лэ тунхаглагдаха.

«Үгэ» гэһэн ниитэ гаршагтай иимэ түрүүшын хуудаһан һая гараба. Тэндэ «Совет хэблэл партийна байха ёһотой» гэһэн статья толилогдобо. Энэ статья хүдэлмэришэд, хүдөөгэй бэшэгшэдтэ туһаламжа болоно. Тэрэшэлэн анхарал татамаар шүлэг болон бусад жэжэ зүйлнүүд тэндэ толилогдонхой.

ТОСХОНОЙ НАМТАР

Загарайн аймагай «Вперед» газетэ «Советскэ засагай 50 жэлэй ойдо» гэһэн таршаг доро аймагай али нэгэн тосхондо болоһон хубилалтые, тэрэнэй хүгжэн һалбаралгые харуулжа байдаг болонхой. Һүүлшынгээ нэгэ номерто «Хуушан Грязнухын эсэс» гэһэн гаршагта очерк түхэлтэй З. Тэлинэй материал толилбо. Тэндэ урданай, мүнөөнэй Эрхирэг нютагай байдалые һонирхожо уншамаар зураглан харуулба.

Дээдэ-Үдэ хотын хаяа хадхан оршодогшье һаа, тулюур түйган байдалтай байһан энэ нютагай айлнууд Совет засагай мандаһанһаа хойшо али зэргээр хубилан хүгжөө, баяжаа гээшэб! Хүн бүхэн эрдэмтэй, зол жаргалтай ажаһууна. Мүнөө энэ тосхоной нэрээр Буряадай ниислэл шадархи гүрэнэй томо ажахы хүгжэжэ байна. Алишье талаараа хүгжэнги, болбосон түхэлтэй тосхон боложо байна гэжэ автор тодорхойгоор харуулба.

МАНАЙДА ЗӨӨЖЭ ЕРЫТ!

«Хойто-Осетиин ба Татарай ханин нүхэд, Буряад орон уруу зөөжэ ерыт!» гэһэн ниитэ гаршаг доро Хяагтын аймагай **«Ленинэй туг»** газетын дотор хоёр нюур хэблэгдэбэ. Эндэ Хойто-Осетиин АССР-эй ажалшадта хандаһан Ехэ-Нугын совхозой, Татарай АССР-эй ажалшадта хандаһан Хяагтын совхозой коллективүүдэй тэмдэг толилогдобо.

«Манай аймагай байдалтай танилсагты» гэһэн тэмдэглэл һонёор найруулагданхай. Хоёрдохи нюурай эхиндэ гэр бүлэ Марьян Гиниятовна ба Мингас Фасхутдинович Фасхутдиновтанай фото-зураг барлагданхай. Энэ айл Татарһаа Ехэ-Нугын совхоз зөөжэ ерэһээр 10 гаран жэл болобо. Марьян Гиниятовна гахайшанаар олон жэлдэ хүдэлөө, мүнөө счетовод, Ажалай Улаан Тугай орденоор, оорөө МТФ-е даагша Ленинэй орденоор шагнагданхай.

Бусад жэжэ материалнууд, тэндэ харуулагдаһан фото-зурагууд мүн лэ анхарал татамаар барлагданхай.

Совет засагай 50 жэлэй ойдо

СССР-эй ДАЛАЙН ТРАНСПОРТ

Революциин урда таахи хуушанай Россида худалдаа наймаанай ашаа зөөдэг далайн флот алишье талааараа Баруун Европын оронуудай онгосонуудта хүрэхэгүй—аалин ябадалтай, шанар муутай байһан юм. Хари гүрэнэй онгосонуудые худалдажа абахын тула хаанта Росси жэл бүри 160 гара миллион түхэриг гаргашалдаг байгаа.

Дэлхэйн нэгэдэхи ба граждан дайнууд Россида экономическа түйлай ехэ хохидол ушаруулаа һэн. Далайн транспорт илангаяа ехээр һүйдхэгдөө бэлэй. 1922 оной байдалаар хамаг онгосонуудай хахадынь шахуу үгы хэгдэһэн гү, али хилын саана абаашагдаһан байгаа. Үлэһэн флодой тоннаж 600 мянган тонноһоо дээшэ гараагүй.

Советскэ правительство шууд хэмжээ абаа һэн. 1927 онһоо онгосо бүтээн гаргадаг совет верфьнүүд ашаанай пароход ба теплоходуудые, мүн танкер, рефрижераторна теплоходууд, ашаанай мантан онгосонуудые гаргадаг болоһон. 1940 ондо СССР-эй худалдаа наймаанай флот 1,5 миллион тонно ашаа үргэхэ хүсэтэй болоод байгаа. Тэрэ үеэр Нарьян-Марта, Кандалагшада, Нагаевода, Провидениин тохойдо, Камыш-Бурунда шэнэ портнууд түхеэрэгдэһэн, Туапсе хотын порт баригдажа дүүрэһэн юм. Оронойнмай далайн хуушанай портнуудай эрье шадар түмэр-бетон хашалта хэгдэһэн, ехэ элеваторнууд баригдаһан, ашаа тээхэ, буулгаха хүдэлмэри хэхэдэ таарамжатай складууд баригдаһан байна. Тэдэ портнууд шэнэ оньһон техникээр зэбсэгжээд, түрүүшын ээлжээндэ манай орон дотор үйлэдбэрилэгдэһэн портын электрическэ крануудтай болгогдоо.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үедэ СССР-эй худалдаа наймаанай флодой 380 эрхим онгосо хосорһон юм. Ашаа тээхэ бүхы тоннажай хахадынь шахуу болоно. Дайнай дүүрэһэнэй һүүлээр далайн транспорт шэнээр байгуулха хүдэлмэри эхилээ һэн. 1958 оной эсэстэ флодой тоннаж 2,9 миллион тонно боложо, дэлхэй дээрэ 12-дохи һуурида гараһан байгаабди.

Дайнһаа хойшонхи 10 жэл соо Алас-Дурна хизаартаа эгээн ехэ—Находкын порт баригдажа дүүрэһэн, Петропавловск-Камчатскын, Ванино хотын портнуудай түрүүшын ээлжээн ашаглалгада ороһон.

1959—1965 онуудта—долоон жэлэй түсэбэй бэелүүлэгдэхэ үедэ—СССР-эй далайн флот 7 хоног бүхэндэ 2—3 шэнэ онгосо абадаг байгаа. Тиигээд 1965 оной һүүл багта 8 миллион тонно ашаа үргэхэ хүсэтэй далайн транспортна 1200-һаа дээшэ совет онгосонууд тамардаг болоо. СССР-эй худалдаа наймаанай флот техническэ талаараа дэлхэй дээрэ эгээн оньһон нарин түхеэрэлгэтэй. Бүхы совет онгосонуудай гурбанай хоёр хубинь 14-һөө дээшэ узелэй скоростьтой юм. Тэдэнэй олонхинь ууралай турбинануудаар гү, али шэнэ түхэлэй асари ехэ двигательнүүдээр хангагданхай. Совет худалдаа наймаанай флот дэлхэй дээрэ 6-дахи һуури эзэлнэ.

Эсэгэ оронойнмай судна бүтээлгэ совет флодой хүгжэлтэдэ шухала үүргэ дүүргэнэ. Һүүлэй жэлнүүдтэ онгосо бүтээдэг верфьнүүдтэ 18,5 узел скоростьтой, ашаа зөөхэ океан далайн томо турбоходууд, ледокольно-транспортын онгосонууд, танкернууд олоор бүтээгдэһэн байна.

Ашаа зөөдэг, хүн зөөдэг олон тоото онгосонууд Советскэ Союзай захилаар Германиин Демократическа Республикада, Польшо, Югослави, Румыни, Болгари, Венгридэ, Финлянди, Япон, Итали, Данида бүтээгдэнхэй.

Хүн зөөдэг онгосонуудай дундаһаа—ГДР-эй Висмар хотын Матиас Тезенэй нэрэмжэтэ верфьдэ бүтээгдэдэг теплоходуудые тусхайлан нэрлэхээр. 340 хүниие һуулгаха, 560 тонно уһа түрихэ хүсэтэй, аятай зохид лайнернууд юм. Ленинград—Гаванын хоорондохи дайнай эгээн ута замуудай нэгэндэ эдэ онгосонуудта амжалтатайгаар ябажа байдаг. Антрактида нэгэнтэ бэшэ ошоһон, мүн түйлые тойрожо тамарһаншье байха.

Һүүлэй жэлнүүдтэ Висмарай верфьдэ «Иван Франко», «Александр Пушкин», «Тарас Шевченко» гэһэн океан далайн мантан томо, лайнернууд бүтээгдээ. Тус бүридөө 20 мянган тонно уһа түрихэ хүсэтэй, 20 узел скоростьтой, 750 хүнэй һууритай юм.

МОСКВА. СССР-эй арадай уран зураашан скульптор Е. Ф. Белашовагай, РСФСР-эй искусствануудай габьяата ажал ябуулагша уран зураашан О. Г. Верейскиин зохёолнуудай выставкэ СССР-эй уран һайханай академиин залуудуу соо нээгдээ. Зураг дээрэ: Е. Ф. Белашовоо болон О. Г. Верейскиие СССР-эй арадай уран зураашан скульптор С. Т. Коненков (баруун гарһаа) амаршалжа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ШЭНЭ УЯЛГА АБАНХАЙ

Аргадын совхозой Арзагунай гүүртын малшан Мунхэ Самбилов нёдондо жэлдэ 100 бургуунүүдые шахан таргалуулхаар даажа абаа байгаа. Үнгэрэгшэ намартаа тэрэ тэдэнэйнгээ шэгнүүрые түс тустань 250—280 килограммда хүргэжэ, тобир тарган хашарагуудые тушаагаа һэн.

Баргажан. А. ОЧИРОВ.

ХҮН БҮХЭНЭЙ, ХАМАГ ЗОНОЙ ХЭРЭГ

Буряадай АССР-эй Верховно Совевдэй Президиумэй заседаниһаа

Энэ юрын бэшэ заседани һэн. Республикын Верховно Советэй Президиумэй болоно байха үедэ совет органуудай, комсомолой эмхинүүдэй, профсоюзай, сүүдэй, прокуратурын болон нийтын гурим сахилгын хамгаалалгын байгуулалгада байдаба. Президиумэй заседани дээрэ зэмэ тулэвлэгшэд дэмы хабаадалсаагүй. Тэндэ совет хүн бүхэнэй, хамаг хүн зоной аша туһын хэрэгэй асуудал зүбшэн хэлсэгдээ.

Республика дотор «Хулигантаһаалай түлөө харюусалга шангадхаха тухай» СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указай ямараар дүүргэгдэжэ байһан тухай асуудалые Верховно Советэй Президиум эдэжээтэ засседани дээрэ хараба.

Хэгдэжэ байһан ажал хүдэлмэрин тухайгаа нийтын гурим сахиха министрэй орлогшо С. С. Перепанов, республикын прокурор Б. Ц. Цыденжапов, Верховно сүүдэй түрүүлэгшэ М. М. Могнонов гэгшэд мэдээсэбэ.

— Хулигантатай тэмсэл шангадхаха хэмжээнүүд тухай СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указые ажалаад ехэ һайшаан угтаһан байна,—гэжэ нүхэр Перепанов хэлэбэ. — Хулигантатай тэмсэхэ гэзэлэ үнэхөөрөө хүн бүхэнэй, хамаг зоной хэрэг болоногы. Бидэнэр үдэр бүриингөө ажал ябуулхадаа, хүдэлмэришэдэй, колхозниигуудай, алба хаагшадай зүгһөө ехэ туһа дэмжэлгэ абанабди. Энэнэй аша туһаар олохон хулиган аяг ашаннууд, гэмтэ ябадалнууд зайсуулагдаа.

Удаань нүхэр Перепанов нийтын гурим сахиха органуудай ажал хүдэлмэрээ ямараар шэнэдхэн хүгжөөлгэ байһан тухай хөөрөбэ. Тиихэ зуураа, илангаяа милициин хүдэлмэрилэгшэдэй ажал ябуулгада тохёолдодог дутуу дундануудай, бэрхэшээлнүүд тухай тэмдэглэбэ. Гол юумэн юуб гэхэдэ, хулиган аяг аашые зайсуулха талаар нийтын гурим сахиха арганууд үшөөл нобшорно, саг болзор соонь хэмжээнүүдые зарим ушарта абанагүй. Илангаяа Улаан-Үдэ хотодо, мүн бэшэшье нютаг газарнуудта хулиганталга тушаа эрхэтэдэй мэдүүлгээр милициин зарим органууд наралтай, зохихо хэмжээ бэелүүлнэгүй.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указай ёһоор нийтын гурим сахилгын, сүүд болон прокуратурын органуудта ехэхэн эрхэ олгогдонхой. Тэдэ энээнээ милициин хүдэлмэрилэгшэд ходоодо гүйсэд һайнаар хэрэглэнэгүй. Харюусалгада хабаадуулагдаһан хулиганууд баалалтын хүдэлмэрине муугаар хандуулагдана, хиналта дороо абтаһан хүнүүдэй үдэрэйн гуримые хазагайруулха баримтанууд үзэгдэнэ.

Хорото ашаа гаргаһан хулиганууд тушаа арадай зарим сүүдүүд үндэһэ баримтагүй зөөлэн шиидхэбэри гаргана. Имэрхүү ушарнууд Зэдын, Баргажанай, Загарайн, Советскэ районуудтахи сүүдүүдэй ажал ябуулгада элирүүлэгдэнэ. Гадна гэмтэ хэрэгүүдые харааха үзэлгэ унжагайруулагдана. Уголовно ёһоной хэрэгые сүүдүүд заримдаа хулиган ашаа гаргалгатай адлишуулгаар сэгнэн харана.

Арадай сүүдүүдэй ажал хүдэлмэрин урэ дүнгүүд тушаа республикын Верховно Сүүдэй түрүүлэгшэ нүхэр Могнонов тобшолол хэбэ. Тиихэдээ нүхэдэй сүүдүүдэй үүргые дээшэлүүлхэ тушаа онсо тоггобо. Манайда хулиганууды үмөөрхэ ябадал үшөөл һулагүй үзэгдэнэ гэжэ тэрэ хэлэбэ. Аяг аашаа гаргаашадые гар дээрэ даажа абаха тушаа зарим предприятинуудай, нийтын эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд харюусалгагүйгөөр хандана.

Нютаг газарнуудта СССР-эй Верховно Советэй Указые өйлгүүлхэ хүдэлмэри мууса эмхидхэгдэнэ, хулиганталгатай хайра гамгүй тэмсэхэ хэрэгтэ олониитэ үшөөл дутамагаар элсүүлэгдэнэ гэжэ Верховно Советэй Президиумэй гэшүүд, заседани дээрэ үгэ хэлэһэн советскэ, профсоюзай, комсомолой органуудай хүтэлбэрилэгшэд онсолон тэмдэглэбэ. Нийтын гурим хазагайруулагшадта тэсэмгэй зөөлэнөөр хандаха ябадал үсөөн бэшээр үзэгдэнэ.

Улаан-Үдын мяха-консервын комбинат, шэлэй заводто, трампаркда, «Забайкаллес» комбинадай предприятинуудта, барилгын болон бусад эмхинүүдтэ хулиганталга, архи ууха баримтанууд илангаяа олон үзэгдэнэ. Тус предприятинуудай, олониитын эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд нийтэдэ харша ашаа гаргаха, архидаха баримтануудтай эбсэнэ. Тэдэнэр милициин органуудай мэдүүлгэнүүдтэ саг болзор соонь харюусанагүй, олонхи ушарта огто анхаргүй үнгэрөөнэ.

Хулиганталгатай тэмсэл шангадхаха, нийтын гурим сахилга һайжаруулха талаар Советэй суругаалһан комиссинуудай ажал хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай Октябрьска районой Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Калмыкова хөөрэбэ. Хулиганталга баримтанууд саг болзор соонь элирүүлэгдэжэ олохон юумэн дулдыдаха гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Президиумэй заседани дээрэ мүн олониитын эмхинүүдэй, нэн түрүүндээ профсоюзай болон комсомолой организацинуудай ажал хүдэлмэридэ ехэхэн анхарал хандуулагдаба. Ажалшадай дунда, тэдэнэй хүдэлжэ, ажаһууржа байһан газарнуудта хүмүүжүүлгын хүдэлмэри үшөө һулаар табигданхай. Һүүлэй сагта арадай дружинанууд тушаа хайхарамжа бага болонхой.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ дотор заагдаһанай ёһоор хулиганталгатай тэмсэл шангадхаха тухай дэлгэрэнгы тогтоолые республикын Верховно Советэй Президиум баталан абаба.

Хулиганталгатай тэмсэхэ тушаа бии байгаа дутуу дундануудые усадхаха талаар ажалшадай депутадуудай аймагай, городской болон районно Советүүдэй гүйсэдкомуудай ашаалуулашагүй хэмжээнүүдые абахаар уялгалагдаба. Тиихэдээ социалис хуули ёһо сааашадань бэхижүүлхэ асуудалнуудые гүйсэдкомнуудай засседани дээрэ ходоодо хаража байха, милициин органуудай болон сүүдүүдэй ажал ябуулга тушаа даамай гүнзэгыгөөр хамаархаа, эдэнэй ажал ябуулгын хойноһоо хиналта шангадхаха болоно.

Тэрэшэлэн хулиганталгын ушар шалтагаан, эрхэ байдалые шэнжэлхэ, уридшалан зайсуулха тушаа онсо анхарал хандуулагдаба. Социалис хуули ёһо болон нийтын гурим сахилгаар саг үргэлжын комиссинуудай, наһа бээ гүйсэдэй эдиршүүдэй хэрэгые хинан байсааха, тусхай ажаглалта хэхэ комиссинуудай ажал хүдэлмэрине шударгы болгохо, арадай һайн дүүрэн дружинануудай, нүхэдэй сүүдүүдэй болон олониитын һайн дураар бусадшье эмхинүүдэй ажал хүдэлмэриие һайжаруулха тушаа зохихо хэмжээнүүдые бэелүүлхэ шухала.

Архидаха, хулигантаха, нийтын гуримые бусад янзаарашье хазагайруулха ябадалтай тэмсэл шангадхаха талаар коллектив хазагайруулха ябадалтай тэмсэл шангадхаха талаар коллективүүдэй доторо, илангаяа залуушуулай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин ямараар табигданаһай түлөө предприятинуудай, организацинуудай, барилгануудай, колхоз, совхозуудай һуралсалай эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд харюусалгые дээшэлүүлхэ талаар шухала хэмжээ абахыень республикын ажалшадай депутадуудай нютагай Советүүдэй гүйсэдкомууд дурадхагдаба.

Харьяата предприятинуудаа социалис хуули ёһо саашадань бэхижүүлхэ талаар республикын министерствэнүүдэй, управлениинуудай болон ведомствэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэд хойшолуулашагүй хэмжээнүүдые абаха уялгатай.

Республикын Гэгээрэлэй министерство, профтехһуралсалай управлени һургуули болон училищинуудай һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжаруулха тушаа хэмжээнүүдые бэелүүлхэ, һурагшадай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин ямараар табигданаһай түлөө хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалгые дээшэлүүлхэ болоно.

Культурын министерство болон Элүүрые хамгаалгын министерство хадаа харьяата эмхинүүдтэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэри шангадхаха, хүн зоной дунда элүүр энхэ ажабайдалай тухай пропаганда үргэдхэхэ болоно.

Худалдаа наймаанай болон нийтын гурим сахилгын олохон эмхинүүд архи наймаалха гуримые нарин нягтаар сахихын хойноһоо оролдонгүй гэжэ республикын Верховно Советэй Президиум тэмдэглэбэ. Дурсагдаһан эмхинүүдэй ажал хүдэлмэриие гуримшуулха талаар худалдаа наймаанай министерство болон Буркоопсоюз уялгалагдаба.

Президиум нийтын гурим сахиха министерствын үмэнэ ехэхэн зорилгонуудые тодорхойлжо үгэбэ. Тус министерство хадаа хулиган аяг ашаа гаргаһые саг болзор соонь элирүүлхэ, хулиганталгын хэрэгүүдые түргэнөөр, шанар һайнтайгаар хэжэ дүүргэхэ, хорото ашаа гаргаһан этгээдүүдые уголовно харюусалгада хабаадуулха, жэжэ хулиганталгын түлөө хиналта доро абтаһан хүнүүдэй үдэрэйн гуримые нарин шангаар сахина ябадал хангаха уялгатай.

Ялада унагааха тухай, эрхээ хаһагдаһан, тиигэд сүлөөлэгдэһэн хүнүүдэй хойноһоо захирганай хиналта бэелүүлхэ тухай тогтоолой дүүргэлтые наринаар буридхэн шалгаха болоно.

Хулиганталгатай тэмсэл шангадхалгада сүүдэй болон прокуратурын органуудта ехэхэн үүргэ олгогдонхой.

Республикын Верховно Совет хадаа хулиганталга тухай хэрэгүүдэй ямараар харагдажа байһаниие шангаар хинаха, хулиганталга тушаа хэрэгүүдые тоггоогдоһон болзор соонь хараха ябадал хангаха ушартай. Иимэ хэрэгүүдые сүүдүүдэй нүүдэл сессинүүд дээрэ хаража байха шухала.

ОЛОНОЙ НАЙДАБАРИ

ҺАЯНАЙ эли бодо хүйтэрөөд. Хэлгын адагаар сошордомоор байба. Убэлэй шэмэрүүн амисхал нэгтэ шангадажа хонишод, һаалишадай һанаа сэдьхэл уудалба ха. Эгээл эдэ үдэрнүүдтэ сомоной түрүүлэгшэшые толгойдо элдэб бодолнууд түрэжэ, угаа хүлгоо шуулаатай ябаба хаш. Һанаа сэдьхэлээ зобонхой, холынгоо малшадые эрьежэ, гэртэ ороходо сүлөөгүй, тэнгэриин үглөө бүри өөдэ уруугаа харайлгаа.

— Догсонович олдохогүй. Унтаха, хэбтэхээ болинхой, юуедэ гэртээ хэбтэхэ сэм, энэ хүйтэндэ малшадтаал гарасан байха, миин сууха юм аал, ябаал бэшэ гү даа,—гэжэ хараһан лэ хүн уулзамсаараа хэлэжэрхин.

Ютагай зоной нигэжэ хэлсэдэгынь эмы бэшэ, үндэһэ узууртай юм. Нэгэшье Ноёхоной сомоной Советэй түрүүлэгшэ Цырен-Дондок Догсонович Буинтуевые хараншь һүнийн байгаагүй, гэгээн сагаан үдэршье олохонь бэрхэтэй байдаг. Энэмнай үнэхөөрөө хара амяа хараад гэхэ гү, гансал урдаа байдалаа толгойгоо эрэгэд хооһор сагаа үнгэрэдэггүй, ямтын хэрэгэй түлөө үнэн зүрхэнһөө оролдожо ябадаг хүн. Жэлэй жэршье сагта, бордоһо саһатай, алхи шуурганайшье һаань нэгэл урьгыень олоод, ажалша зонтоёо уулзажа, али болохо асуудалнуудые шиидхэжэ байдаг нангин гуримтай юм. Тэрэнэй һониродоггүй, шиидхэлэгшэгүй хэрэг гэжэ тэр хомор. Зүгөөр, сомон зайсанай тушаал тиимэшье байха ёһотой юм бэзэ. Ушарынь, олондо мэдээжэ гэшэ. Юуб гэхэдэ, мүнөө үедэ сомоной Советэй хамаархахагүй асуудал гэжэ хүдөө нютагта үгы шахуу. Үхибүүнэй түрэһэниие үнэмшэлхэһөө эхилээд, холын харата ажахын болон соёлой шухала хэрэгүүдые шиидхэлсэнэ.

Харин эдэ бүгэдөөр огто һониргонгүй, «нюдэ балай, шэхэ дүлии» үнгэрөөшые болохо юм бэшэ, заримашуул тиигэдэгшье гэшэ. Зүгөөр Цырен-Дондок Догсонович тиимэ хүн бэшэ, тиишэнь шададаггүй, шадахашьегүй. Энэ нүхэрнай ёһотойл һүбэлгэн хүнгэн, урагшаа һанаатай, эрид зоригтой, олоной хэрэгэй түлөө хамаг хүсөөрөө оролдожо ябадаг хүн. Гниимэл хадань тэрэниие ноёхонойхид үгбэн залуугүй хүндэлдэг, ажал хүдэлмэриинь али болохо амжалтатай хүсэжэ, ажабайдалдань үнэр баян жаргалай хүрөөл табидаг.

Ажалша хүн хаанашье, хэзээдэшье зоной нюдэндэ эгээлэнөөр харагдадаг гэшэ тон зүб. Цырен-Дондок Догсонович сомсовэдэй түрүүлэгшөөр ажаллажа эхилһээр хэдэн жэл болобо. Удаан жэлэй лэ ябаһан, юумэ үзэһэн даа. Түрэл нютагтаа үшөө хамтын ажалай байгуулалсаһан эдэбхитэдэй нэгэн. Удаань хүтэлбэрилхы түшаалда хэмгүй хүдэлһэн, тиигэһэ шэрүүн хатуу байлдаанда хабаадалсажа, арба шахуу орден, медальнуудта хүргэжэ, амиды мэндэ ерэһэн сэхэ сэбэр, һайхан намтартай. Дайнай һүүлээрьшье үнтаха нойргүй ябаа даа. Һүүлэй һүүлдэ хонишоноор хүдалжэ байгаа. Ажалай дуршал ехэ. Тиимэ хадаа ямаршье ажалда ябахадаа хажаа тулидаггүй һайнаар бүтэгээд лэ байдаг гэшэ. Тобшоор хэлэхэдэ, эгээл иимэ зониие «халуун шулуу» долёоһон хүн гэжэ хэлсэдэг бшуу.

Мүнөөшье Цырен-Дондок Догсонович муу бэшээр хүдэлжэ байнхай. Һанагаа сайжа, табиа шахабашье, үшөөл хүнгэхэн заидаа. ...отагайнгаа байдал хүсэд мэдэжэ, зонтойгоо барисаатайгаар ажал эрхилдэг. Олонхи депутадуудай сельсоветэй ажал хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадахыень түйлэдаг, үйлэдэд мэдэжэ, дурадхал оролдодог. Ажал хүдэлмэрээ тэдэнэй XX партсъездынгээ нэрэмжэ колхозойгоо ажалтай нягта ябуулдаг юм. Сомоной Совет хүдэлмэрингээ тад гэхэдээ мүнөөһээ колхозой түрүүлэгшын элидхэл шагнажа, һүниин тэн дүтэлтэр сүүжалжа байдаггүй. Харин хэдэн удаа хэлсэгдэһэн асуудалнуудые хэбтэ доон болгонгүй, ажахын бүх гэгдэнги хойшолоодо ороно болоомор бригада, ферма абаһан бэеэрээ депутадуудаар, хүдөө ажахын комиссаар бодото байдалыень шалгуулдаг, ямар хэмжээ абахаар, ямар туһаламжа үзүүлхэр байһынь тодорхойлоод, бригадинууд, фермые даагшада гү, али мэргэжэлтэдтэ үгэ үгэдэг. Тиигэжэ һургаал заабари абаһан хүнэй хүдэлмэри богонихон болзор соо али бодо һайжардаг, тэрэндэ депутадууд, эдэбхитэд али бүхы аргаараа туһаламжа үзүүлдэг заншалтай. Жэшээлхэдэ, мүнөө жэлэй малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй үедэ сомоной Советэй гүйсэдком эхэ хүдэлмэри хээ. Холын зарим гүүртэ, отаранүүдтэ малай байра заһабарилга унжагайржа бархэшээлтэй байдалда ороход түйлэдэг хүрөө һэн. Эдэ бүхы дутагдалые гүйсэдкомой түрүүлэгшэ өөрөө балшыса элирүүлжэ, дары хэмжээ абаһан гэхэ. Бури урдахана, тарая хурьалгын үедэ гүйсэдкомой гэшүүд үдэр һүнигүй ябажа гараһан. Сомоной Совет үбэлэ, тарая хуряалгын үеэр колхозойнгоо хүтэлбэрилхы тушаалтантай «шанга хөөрөлдөө» үнгэргөөд хэрэгээ мэдэл дүүргэжэрхёо бэшэ, харин ажахыдаа туһалха хэмжээ хажуугаарнь харалсаа бэлэй. Энээшыэ хүдэлмэриие ажал хэжэ шадаха бүхы эрхэтэниие элсүүлжэ шадаһан, тиигэжэ ямаршье түлөө эрид тэмсэл дэлгэрүүлһэн байна. Тэрэнэйнгээ ашаар сомоной Совет үнгэрһэн кварталда һайн дүнгүүдые туйлажа, мүнгэн шан хүртэһэн юм. Мүнөөшье нютагтаа социалис хүүли ёһо сахилгашагүйгөөр бэелүүлхэ хэрэгтэ анхаралаа һулуруулангүй байһаар. Һүүлэй үедэ хэтэрүү ехээр архи намнаад, элдэб ашаа гаргашадтай сомсовэдэй гүйсэдком эрид шангаар тэмсэнэ. Хулиганудтай тэмсэхэ тушаа Шэнэ Указ тухай сесси дээрэ зүбшэн, хэлсэжэ. Тэрэниие арад зоноор үргэнөөр хэлсүүлхэ тухай хэмжээнүүдые хараалһан байна. Тиихэтээ хамта нютагта соёл гэгээрэлэй хүдэлмэри эрид нэргээхэн зорилгоор уран һайханай булгэм эмхидхэжэ байна. Хүдөөгэй багшанар, эмшэдэй эдэбхи үсхэл дээшэлнэ. Бури шалаар Хэлгын адагаар ирагуу хүгжэмэй аялга улам зэдэлхэнь лабтай.

НОЁХОН НЮТАГАЙ шарай һүүлэй хэдэн жэлэй туршада танигдахаар бэшэ болотороо хүбилжэ, урган һалбараа. Шэнэ барилганууд ербылдэжэ. Урдань хооһон байһан газарта үйлсэ, гудамжанууд һунаа. Шэнэ интернат-һургуули, шэнэ больница гэхэ мэтэшэлэн үндыгөө. Ерэхэ жэлһээ энэ дунда һургуулиин байшангай һуури табигдахань. Барилгын хүдэлмэри саашадаашье улам үргэдхэгдэхөөр хараалгданхай. Энэдхи зон баян дэлгэр бардам байдалтай. Сагай ошохо тума Ноёхоной зонниинь бури олошоржо, байгалынь улам һайжархань лабтай. Энгээд байгалаа сомсовэдэй ажал ябуулгань бури харюусалгатай, ехэ болохо. Эдэ бүгэдэ холын харата асуудалнуудай сомоной түрүүлэгшын толгой соонһоо огто гарадаггүй. Цырен-Дондок Догсонович тэдэниие мэдэжэ ажалаа эрхилнэ. Энэмнай мүнөөдэрингөө хэрэг бүхэ байхадаа, углөөдэрэйнгөө түшэб заатагүй хараалдаг һайхан заншалтай хүн. Үүсхэл оролдосоо байһандань уулзаха, хараха дэндэе, урмашаажа баясажа ябадаг хүн олон.

Саяхан һаяхан Цырен-Дондок зажа, тэрэ хотой Улаан-Үдэдэ уулзаад. Тэрэнэй хүгжэмшэ баяниист мэргэжэлтэй байжа оодорхон гоёо ерэнэ һээжэ огто шагнагүй. Хамаг юрэ харахан, һээжэ ябаһан хүн юу нютагайнгаа хүбүүдтэй тусаэагдатай уулзажа, багшанар, лекторнүүдтэй бэнь уулзажа бусаа.

— Гэртээ хэбтэхэ хэ юм. «Абаһан хүн ...үлгэлгэ бүтэжэ гэдэгтэл, өөдэ урагшаа үргэжэ гүйдэ арагагүй байдаг,» гэжэ Ноёхоной түрүүлэгшэ энээбхэн.

Мүнөө үедэ юу бүтээжэ байна тухайгаа сэдьхэжэ зуураа, үглөөдэр ямар ажал хэрэгэй хүлээгдэжэ байһаниие түрүүлэгшэ болгооможотой бодожол зураалдана. Хурдан хурса хүнэй хөөрөө шагнахадашье урматай байгдаба даа. Иимэл хүнүүд зоноймнгоо этигэл найдабари харюулжа, арад зоноойнгоо дунда алдартай ябадаг.

И. ОЧОРОН.

МОТООР ОЛООР ЗАҺАБАРИЛБА

Элхиин автозаһабарилгын заводойхид жэлэйнгээ түсэб декабриин 20-до дүүргэжэ уялгатай һэн. Тэдэнэр валова продукцин талаар жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргэбэ.

Хабсаралгын болон моторно цехүүд эрхим амжалтануудые туйлаһан байна. Тэдэнэр үшөө декабриин 10-да «ЯАЗ-204», «ГАЗ» мэтын түхэлэй двигательнүүдые заһабарилжа дүүргээд, шэнэ жэлэй түсэбөөр хүдэлмэрилжэ эхилээ һэн.

Мотоор заһабарилагшадай үнэдэ ажалай түрүүшүүл олон бии. Слесарьнүүд Ф. Шагин, В. Иваненко, Ю. Трофимов гэгшэд үдэр бүринингөө даабариие ходоодо 120—125 процент дүүргэдэг.

Тиихэдэ К. Семенов, В. Бабин, В. Маслов болон хабсарагшад Б. Цыремпилов, Н. Кузнецов гэгшэд даабаринуудаа 130—150 процентдо хүргэжэ, коллективэйнгээ амжалта туйлаха хэрэгтэ ехэхэн туһа нэмэри оруулдаг юм.

Г. МИХАЙЛОВ.

Совет засагай 50 жэлэй ойе нэрэтэй турэлтэйгөөр угтаха гэжэ тэмсэжэ байһан Улаан-Үдын тонкосуконной баазын коллектив декабрь һара соо 1967 оной түсэбөөр ажаллажа байна. Ажалдаа шалгарагшад эндэ олон. Тэдэнэй нэгэн, лаборантка Нина Ефимовна Павлова залуу хүдэлмэрилэгшэ. Тэрэ даабарга холо үлүүлэн дүүргэдэг, продукциин шанар һайжаруулха гэжэ оролдодог. Нүхэдынь эдэбхитэй энэ нүхэрые комсомолой организацидаа секретараар һунгаһан байна. Зураг дээрэ: А. Е. Павлова продукциин шанар шалгажа байна.

А. ИВАНОВАГАЙ фото.

ШАЛГАРАГШАДТА ШАН

«Забайкаллес» комбинадай предприятинуудай мастерска участогууд болон модо бэлдэхалэй пунктнүүдэй коллективүүд Агуухэ Октябриин 50 жэлэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ хабаадалсан, абаһан уялгануудаа дүүргэхын түлөө нүрэтэй солотойгоор тэмсэнэ.

Энэ мүрысөөндэ модо бэлдэхэлэй пунктнүүдэй дунда Байгалай леспромхозой Котокель пунктын коллектив эрхимлэн шалгараба. Һаяхан энэ коллективтэ гүйсэдэй дамжуулгын Улаан туг нэгэдэхи мүнгэн шантайгаар барюулагдаба. Итанцын, Хандагатайн леспромхозуудай модо бэлэдхэлэй пунктнүүд тус тустаа хоёрдохи, гурбадахи мүнгэн шангуудта хүртэбэ.

Мастерай участогуудай дундаһаа Пулькин (Итанца), Руденко (Баргажан), Спиридонов (Горхон), Зуенко (Худан) гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг участогууд мүрысөөндэ шалгараба. Эдэ коллективүүдтэ мүн лэ дамжуулгын Улаан туг мүнгэн шангуудтайгаар барюулагдаба.

А. НИКОЛАЕВ.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДТА

ПОЛЬШЫН ПРОМЫШЛЕННОСТИИН ХҮСЭН УРГАНА

ВАРШАВА. Польшын арадай ажахын хэдэ хэдэн һалбаринууд болон тус тус промышленна предприятинуудай коллективүүд энэ жэлэйнгээ үйлэдбэриин түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэбэ. 1967 оной түсэбөөр мүнөө хүдэлжэ байна. Тэндэ 425 мянган тонно коксолгоодог нүүрһэ, 120 мянган тонно зэдэй руда, 25 мянган тонно сайрай болон түүлганай руда нэмэжэ абаа. Шэнэ-Гутадахи В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ металлургическа комбинат энэ жэлдэ 3 миллион 200 мянган тонно булад хайлуулжа гаргаа. Польско воеводствын цементын заводууд 1.381 мянган тонно цемент гаргаа. Польшын заһаба барилгын түүхэдэ анха түрүүн энэ жэлдэ 300 мянган тонно заһаһан баригдаа.

Шэнэ промышленна предприятинуудай ашаглалгада үгтэһын тухай мэдээсэлнүүд ороной элдэб районуудһаа шэнэ жэлэй урдуур абтана. Плоцко нефть шанаржуулдаг болон нефтехимическэ комбинадай барилгын түрүүшын шата дүүргэгдээ. Энэ комбинат Польшодо мүнөө гаргагдаг бензиной 40 процентыень, машинын тоһоной 50 процентыень гаргадаг байха юм. Семяновицахи «Едность» гэжэ металлургическа комбинадта жэлдэ 20 мянган тонно сорго бүтээхэ хүсэтэй шэнэ үеын сорго бүтээдэг завод ашаглалгада үгтөө. Торуньска «Элана» гэжэ хэмэл утаһанай комбинадта тоогойнгоо талаар зургаадахи үйлэдбэриин лини баригдажа дүүргэгдээ. «Мощеница» (Зэдэтэ Селези) гэжэ томо шахта баригдажа байнхай. Тэндэ сүүлхэдээ 12 мянган тонно нүүрһэ малтаха хүсэтэй шэнэ үйлэдбэринүүд ашаглалгада үгтөө.

Ороной сүлөөлэгдэһэнһөө хойшо үһанда табигдаһан судаанууд тоннаж нийтэ дээрэ гурбан миллион тонно болоһон байна. «Солдек» гэжэ түрүүшын судныи 1949 ондо ашаглалгада үгтэһэнһөө хойшо арадай Польшо мүнөөдэр хүртэр 850 элдэб түхэлэй кораблинууд бүтээжэ гаргаба.

ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ БОЛЗОРҺОО УРИД ДҮҮРГЭГДЭБЭ

БУХАРЕСТ. Румыниин хүнгэн промышленностиин предприятинууд жэлэй эхинһээ хойшо нёдондойхидо орходоо 11 процентээр ехэ эд бараа гаргаа. Гаргагдаһан продукциин гансахан лэ ургалтань 15 жэлэй урда тэр нэгэ жэлэй турша соо ороной үйлэдбэрилэгдэһэн продукциин хэмжээн һэн болоо. Жэлэй түсэб болзорһоо урид дүүргэгдэбэ.

ВЕНГРИДЭ АТОМНА СТАНЦИ БАРИГДАХАНЬ

БУДАПЕШТ. Венгриин болон Советскэ Союзай правительственна делегацинуудай заседани Венгриин парламентын байшан соо болоо. Венгридэ 800 мегаватт хүсэтэй атомна электростанци баригдахай холбоотой асуудалнууд заседани дээрэ хаража үзэгдээ. Совет атомна электростанцинуудые бариха талаар олдоһон дүй дүршэлтэй советскэ делегаци Венгриин талые танилсуулаа.

АХА ДҮҮГЭЙ ХАРИЛСАА ХОЛБООН БЭХИЖЭНЭ

СОФИ. Болгари болон Советскэ Союзай хоорондохи хани харилсаа холбоон улам саашадаа үргэдхэн гүнзэгыруулхэ гэжэ 1967—1968 онуудта хоёр ороной хоорондо харилсаа холбоо байгуулха талаар эндэ баталагдаһан түсэбөөр харааалагдана.

Агуухэ Октябриин 50 жэлэй ойдо зориулагдаһан культурнонийтын хэмжээ ябуулагнууд хоёр орондо үргэнөөр үнгэргэгдэхэ гэжэ түсэбөөр хараалагданхай. Советскэ Болгариин соёл культурын үдэрнүүд, харин Болгариин—соёлэт соёл культурын үдэрнүүд, мүн болгар-совет хани барисаанай һара үнгэргэгдэхэ.

Болгариин болон совет һуралсалай газарнуудай болон нүүчна эмхи зургаануудай хоорондохи харилсаа холбоо саашадань хүгжөөхэ гэжэ тэндэ мүн лэ хараалагданхай. Бүлэг бүлэг студентнүүд бэе бэедээ айлшалалсаха, тэрэшэлэн уран һайханай ансамбльнууд болон зураглан харуулгын искусствын выставкэнүүд али али талада айлшалалсаха.

Хоёр ороной зохёохы союзуудай, тэрэшэлэн хэблэлэй, киноискусствын, радио болон телевиденеиин талаар хани ёһоной холбоо барисаан саашадаа хүгжөөгдэхэ байна.

АВТОЗАҺАБАРИЛГЫН ШЭНЭ ЗАВОД

УЛААН-БААТАР. Советскэ Союзай туһаламжатайгаар, совет мэргэжэлтэдэй хабаадалсаатайгаар баригдаһан автомобиль заһабарилгын шэнэ завод баярай оршон байдалда ашаглалгада үгтөө.

Предприятиие ашаглалгада үгэлгэдэ дашарамдуулагдан. «Автомобиль заһабарилгын шэнэ завод митинг болоо.

Советскэ Союзай аха дүүгэй туһаламжатайгаар баригдаһан Улаан-Баатарай автомобиль заһабарилгын заводые ашаглалгада үгэлгэ республикын экономикодо тэрэнэй автотранспортые сашадань хүгжөөлгэдэ угаа шухала ехэ ушар болоно. Тус завод барилга совет болон монгол ардуудай үдэр ерэхэ тудам бахижажа байһан аха дүүгэй хани барисаанай, али бүхы талын харилсаа холбоонай бэлиг тэмдэг тодо гэршэ болоно гэжэ митинг дээрэ МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал, Ж. Самбу болон МНР-эй парти, правительствын бусад хүтэлбэрилэгшэд митинг дээрэ байлсаа.

(ТАСС).

Хойто Чехидэ (ЧССР) хурин нүүрһэнэй угаа ехэ нөөсэ элирүүлэгдээ. Тэндэ теплоэнергетикын хүсэн түгэс баазаа байгуулагдаха юм. «Ледвице», «Почерады», «Прунержов» гэжэ 3 электростанци мүнөө амжалтатайгаар баригдажа байнхай. Эндэ долоон электростанци баригдахаар түсэблэгдэнхэй юм. Зураг дээрэ: хамта дээрээ 660 мегаватт хүсэтэй «Прунержов» гэжэ электростанциин барилга. Энэ ашаглалгада үгтэхэ.

ЧТК-гай—ТАСС-ай фото.

Спорт

ЭРДЭМТЫН НЭРЭМЖЭТЭ КУБОК

Һаяхан Зэдын аймагай түб Петропавловкада дүрэ буляалдаха барилдалгаар эдиршүүлэй дунда мүрысөөн үнгэргэгдэбэ. ВЛКСМ-эй райкомой тогтоолой ёһоор энэ уулзалганда илагшада буряадай түрүүшын эрдэмтэ Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ кубок барюулагдаха байгаа. Мүрысөөндэ хамтадаа аймагай долоон дунда, найман жэлэй һургуулинууд хабаадалсаа.

Хоёр үдэрэй туршада үргэлжэлһэн тулалдаанай дүн гаргахада эрдэмтын нютагай, Дээдэ-Үшөөтэйн дунда һургуулиин команда нэгэдэхи һуури эзэлээ. Тус һургуулиһаа олохон барилдаашад урган гараа юм. Жэшээлхэдэ, сэрэгшэ Владимир Цырендоржиев, республикын чемпион Цэдэн-Дамба Аюшеев, хүдөө ажахын институдай студентнүүд Данзан Раднаев, Дэмбрэл Аюшеев гэгшэд болоно.

Хоёрдохи һуурида борьёогойхид, гурбадахида Дэрэстэйн дунда һургуулиин барилдаашад гараа. Тиихэдэ Алцагай, Оёорой түлөөлэгшэд һула бэлэдхэлтэй байжа, һүүлшын һууринуудта һуугаа.

Эгээл хүнгэн шэгнүүртэд соо-һоо үнинэй барилдаашан Цэдэн-Дамба Бубеев ушарһан лэ бүхэеэ сагһаа урид диилэжэ нэгэдэхи һуурида гараба. Хоёрдохи һуурида мүн лэ Үшөөтэйн һургуулиин һурагша Ц-Д. Гармажапов эзэлээ. Ц-Д. Бубеевтэ барилдаанай һайн техникэ харуулһанайнь түлөө аймагай «Урожай»» бүлгэмэй тогтооһон тусхай шан барюулагдаа.

52 килограмм шэгнүүртэдэй дунда бэрхэ барилдаашан Владимир Галсанов (Борьёо) Валерий Гармажаповые (Петропавловка) очкогоороо илажа нэгэдэхи һуури эзэлбэ.

55 килограмм шэгнүүртэдэй дунда олохон барилдаашад байгаа. Жэшээлхэдэ, аймагай суглуулагдамал командын гэшүүн Даша-Нима Аюшеев (Үшөөтэй) дайралдаһан лэ бүхэеэ илажа байһан аад, һургуулиингаа һурагша Юрий Бадмаевта алдуугаар диилдэшоо. 60 килограмм шэгнүүртэн соо-һоо Александр Бадаев (Үшөөтэй) очкогоороо диилэһэн байба.

Хүнгэн шэгнүүртэдэй дундаһаа республикын суглуулагдамал командын гэшүүн Мирон Улзытуевта (Бургалтай) хүрэжэ барилдаха хүн олдоогүй. Хоёрдохи һуурида Нима Цыбиков (Үшөөтэй) гараһан байна.

70 килограмм шэгнүүртэнэй дунда Үшөөтэйн һурагшад Цэдэн-Дамба Буянаев, Чимит Гомбоев гэгшэд түрүү һууринуудые эзэлээ.

Дунда ба хүндэшэг шэгнүүртэн соо-һоо Шаракшинов (Үшөөтэй), Краснояров (Петропавловка) гэгшэд эрхимлээ. Хүндэ шэгнүүртэнэй дундаһаа республикын чемпион Анатолий Будунов 1-дэхи һуури эзэлхээрээл эзэлээ.

Түрүү һууринуудые эзэлһэн барилдаашадта СССР-эй спортын мастер, мүрысөөнэй ахалагша судья Василий Гармаев грамотануудые барюулба. Энэ мүрысөөнһөө аймагай суглуулагдамал командын гэшүүд шэлэгдэһэн байна. Тэдэнэр һаяар Улаан-Үдэдэ үнгэргэгдэхэ мүрысөөндэ бэлэдхэжэ эхилхэнь.

А. БАДМАЕВ.

ҮБЭЛЭЙ НААДАН

«Спартак» гэжэ спортивна һайн дуранай бүлгэмэй мүрысөөнүүд эхилэнхэй.

Һаяшаг волейболистнуудай тэмсэл дүүрээ бэлэй.

Эдэ үдэрнүүдтэ профсоюзуудай юһэн рабочкомуудай суглуулагдамал команданууд шатараар мүрысэжэ эхилбэ.

Хоёр турай удаа коммунальна ажахын ба аэропортын команданууд тус тустаа 14,5 очко абажа түрүүлэнхэй. 13 очкотой болоһон хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэдэй түлөөлэгшэд хоёрдохи һуурида ябана. 3-дахи һуурида худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд гаранхай. Тэдэнэр 12 очкотой.

А. МИХАЙЛОВ.

ЭРХҮҮ ОРОНХОЙ

Республикын шатаршадай суглуулагдамал команда Эрхүү оронхой. Тэдэнэр Эрхүүгэй шатаршадтай 15-дахи уулзалгаяа наадахань гээшэ.

Буряадай суглуулагдамал командада мастерта кандидадууд М. Пинягин, В. Власов, А. Сумкин, С. Могордоев, А. Самар..., Ю. Мельников, 1-дэхи разрядай эдиршүүл В. Агафонов, Н. ...шеев, республикын чемпион ... болон Гармаева, Э. Улымжиева, ...режкова, шатарша басагад О. ... Е. Жаркова гэгшэд ...ролсоно.

А. ГУМНОВ.

ЭЛБЭГ... ЭЛЬГЭЭНЭ

Сэ...ын модоной баазын колле...о оронойнгоо элдэб хи...нютагуудта өөһэдынгөө заа...нүүдые эльгээжэ байдаг. ...Жэшээлхэдэ, байгша ондо Казах...анай, Ураал шадарай болон Приморин хизаарай заводуудта, барилгануудта хамта дээрээ 880 вагон түмэр замай шпалануудые, 1500 улүүтэй вагон шахтануудые бэхилэлгын тулгануудые ябуулһан байна.

Тээсгэн барилгын модо ашаһан 380-дахи вагон тус баазаһаа Хитадай Арадай Республикада эльгээгдээ бэлэй.

В. ТОЛСТИХИН.

ПАССАЖИРНУУД, ТААНАДТА

Үнгэрхэеэ байһан 1966 оной календариин һүүлшынь хуудаһан ... үшөө таһалагдаадүй байхада, түмэр замшад зүндаа хүнүүдые з...хэ хүдэлмэридөө бэлдэжэ эхилэнхэй. Ороной түмэр замай мэр...жэл-тэд шэнэ расписани табилгади хабаадахын тула Моск... ерээ.

ШЭНЭ РАСПИСАНИ МҮНӨӨ БАЙГААШАҺАА ЮУГЭЭРЭЭ ИЛГААТАЙБ? Зам харилсаанай министерствын Главна пассажирска управлениин начальник Б. П. Зайцев ТАСС-ай корреспондентын энэ асуудалда харюусахадаа иигэжэ ажаглаба: ...шэнэ графигнай «Пассажирнуудай аша туһада шухала бүхы юу...э хэхэ» зорилготой.

Олохон поезднууд мүнөөнэйхиһөө һураггүй ...аға саг соо замда ябадаг болохо. Жэшээлэн хэлэбэл, № 82 поезд Москваһаа Владивосток хүрэтэр урдынхиһаа 5 час 19 минута т...үргэнөөр ябаха, № 19 поезд — Астрахань Москва хоёрой хоорондо — 4 час шахуу, № 31 поезд — Москваһаа Сухуми хүрэтэр мүнөөнэйхиһөө 2 час түргэнөөр ябаха.

Москва Дунда Ази хоёрой хоорондо... поезднууд баһал түргэн дабшадаг болохо. Һүүлэй үедэ энээгүү... хурдан ябадалтай, хүсэтэ тепловозууд табилуулдаг болонхой. Жэшээнь, «Узбекистан» гэжэ поезд Москваһаа оройдоо 53 час с... ябажа Ташкент ерээхэ.

Шухала шэглэлнүүдээр пасс...жирнуудай бүри олоороо ябадаг болоһонһоо уламжалан, поездн...дай тоо нэмээгдэхэ. Жэшээлхэдэ, август һара соо курортнуудай ...лининүүдтэ 24 состав нэмэжэ табигдаха.

РАСПИСАНИ ТАБИХ... ҮЕДӨӨ ПАССАЖИРНУУДАЙ ХҮСЭЛЭНГЫЕ ХАЙШАН ГЭ... ХАРААДА АБАНАБТА?

Нэгэ жэшээ дурдая. Пассажирнуудай гүйлтын үндэһөөр, Воркутаһаа, Архангельскһа..., Мурманскһаа, хойто хизаарай бусад городуудһаа үхибүүдые ...рагшань абаашаха, хожомынь тэндэһээ асарха тусхай поездн... зундаа эмхидхэгдэхэ.

Хэдэ хэдэн ...ширүүд һунгагдаха гү, али хубилгагдаха. Жэшээлхэдэ, Нов...сибирск Ташкент хоёрой хоорондо ябадаг поезд Аш...хабад ошожо..., ...нжөөд, саашаа Душанбе хүрэтэр дабшаха.

Пассаж...ирнуудта таатай зохид байхын тула сэхэ ябаха поезднууд оло... ...руулагдаха. Ороной түмэр замуудай 260 шэглэлээр 860 вагон с... дабшаха. Нэгэ поездһоо нүгөөдэдэ һуунгүй Москваһаа Касим..., Гусь-Хрустальный, Брестһээ Симферополь анха түрүүшын... сэхэ ошодог болохо.

...ЯМАР ШЭНЭ ТҮХЭЛЭЙ ПОЕЗДНУУД ЗАМДА ЯБАДАГ БОЛОХОБ?

Иимэл фирменнэ поезднууд зоной дунда ехэ хүндэтэй болоной. Һуужа ябаһан хүнүүдтэ аятай зохид байдаг. Тиимэһээ түмэр замшадай бусад бүхы коллективүүд тэдээндэл адли болохо гэжэ оролдоно. Мүнөө тиимэ фирменнэ 60 состав ябадаг. «Иртыш» (Москва—Омск), «Абхазия» (Москва—Сухуми), «Ульяновск» (Москва—Ульяновск), «Маяк» (Ленинград—Одесса), «Осетия» (Орджоникидзе—Москва ба бусад поезднууд ерэхэ жэл ороной түмэр замуудаар ябадаг болохо.

УЛАСХООРОНДЫН ЗАМ ХАРИЛСААНАЙ ХҮГЖЭЛТЭ ТУХАЙ ХӨӨРЭХЭ ГҮТ?

Советскэ Союз мүнөө Европын, Азиин 25 гүрэнтэй түмэр замай холбоотой. Түмэр замаар Москваһаа Берлин ба Париж, Лондон ба Анкара, Рим болон Осло ошожо болохо байна. Ерэхэ жэлэй эхинһээ Москва Монголой Чойбалсан хото хоёрой хоорондо сэхэ харилсаан нээгдэхэ.

Шэнэ расписаниин ёһоор, Москвае Будапешттэй, Прагатай, Варнатай, Софитай холбоһон лининүүдээр нэмэлтэ поезднууд табигдаха. Москваһаа Хельсинки, Париж ба бусад городуудта сэхэ абаашаха вагонууд ходо ябадаг болохо.

Шэнэ график майн 28-һаа хүсэндөө орожо эхилхэ. Энэмнай хоёр жэлдэ байхаар хараалагдана.

Магаданай областиин Хойто-Эвенскэ районой «Рассвет Севера» гэжэ колхозой ангуушан Зинон Брагин хэдэн арбаад жэлэй турша соо агнуури хэжэ байдаг. Энэ үе соо бусад олон ангуудһаа гадна, дала гаран үнэгэ барнһан байха юм. Энэ жэлэй агнууриин үедэ Зинон Охотско далайда шудхадаг Гижиги мүрэнэй эхин шадарай газарта агнуури хэнэ. Зураг дээрэ: З. Брагин агнуури хэжэ ябана.

АПН-эй фото.

ХҮЙТЭРӨӨД АБАА

(Агрометеорологой шэнжэлэл)

Декабриин хоёрдохи арбан хоногто республика доторнай жабартай уларил тогтоо. Олонхи аймагуудаар 25-һаа 34 градус хүрэтэр хүйтэн байгаа.

Үнгэрэгшэ арбан хоногой эхеэр хүйтэнэй хэмжээн 12—20 градус байгаа һаа, табан хоногой удаа һалхигүй, жабартай манан тооһороод абаа. Энэ үедэ термометр хүйтэнэй 35—40 градус харуулаа. Тиихэдэ республикын хойто аймагуудаар, илангаяа Баргажанай голдо 42—45 градус хүйтэн болоһон байна.

Энэ хугасаа соо олонхи аймагуудай дэбисхэр дээрэ 1—3 миллиметр зузаантай һиирэг саһан унаа. Байгал шадарай Кабанск нютагаар ороһон саһан 7 миллиметр хэмжээтэй байба.

Гэбэшье 46 миллиметр хүрэтэр саһан Байгалай зүүн эрьеэр, Горячинскын оршондо ороһон байна. Тэрэшэлэн Нижне-Ангарскда мүн лэ ехэ саһан ороо.

Үнгэрэгшэ арбан хоногой һүүлэгаар газарай хүрьһэн улам гүнзэгыгөөр хүрөө гэбэл: Горячинскда, Кабанскда 62—67, Бэшүүрэй аймагта 140—160, Тарбагатай, Ивалга, Торидо 300 сантиметр хүрэһэн байна. Тиихэдэ Нарһатада газарай хүрьһэн мүнхэ сэбдэгтэ хүрэтэрөө хүроо.

Арбан хоногой һүүлшын үдэр секундын 7—10 метр хүсэтэй һалхин үлеэжэ, саһа бордоһоор шэдэлээ.

Ин. КОТОВ.

БАЯН ОЛЗООРОО СУУРХАНА

Баунтын ой тайга ангаар хэды баян бэ даа. Тэндэ хамаг ан бултэ бии. Тиимэл хадань эндэхи ангуушад баян олзоороо суурхадаг. Мүнөө агнуури түлэг дундаа. Багдаринай бэлэдхэлэй участогайхид энэ жэлдэ олзо һайнтай. Эндэхид кварталайнгаа түсэб декабриин 20-до 130,2 процент дүүргээ юм.

Карафтидай, Окуневой, Бамбугай болон бусад участогуудай ангуушад ан олоор барина.

Агнуурида дуратай шуул түсэб дүүргэлгэдэ өөһэдынгөө хубитые ехээр оруулна. Жэшээнь, А. Литвенник гэгшэ 400 хэрмэ, К. Хамуев—337, коммунальна ажаһуудалай эрилтэ хангаха комбинадай хүдэлмэришэд В. Хамуев, А. Серебряков гэгшэд туд бүридөө 350—350 хэрмэ бариһан байна.

Багаринет гэжэ участогай ангуушан Вл. Чернов һаяхан агнууриһаа бусажа ерэхэдээ аяар 476 түхэригэй ангай арһа тушааба.

В. ЧУНАВЛЕВ.

АЖАЛҺАА ХУЛЖААД...

Ким Смолин, залуу, шииираг хүбүүн. Гэдэһэ садхалан, ямаршье зоборигүй, ажалшье хэдэггүй, Хяагта городой гудамжаар миил алхалдаг байһан.

— Ким, ажалда орохоёо яанаш, юундэ иигэжэ миил ябанаш?—гэжэ айл нүхэдэйнгөө асуухада;

— хүдэлмэришни хүхэ шоно бэшэ. Хүбшэдэ тэргэдэжэ ошохогүй. Хүдэлнэ бэзэб...—гээд, дураа гутаһан янзатайгаар — «ажалшни—ахир хүнүүдэй хэрэг ааб даа»—гэдэг заншалтай һэн.

Наһажаал болоһон эхэ эсэгэ хоёройнгоо абадаг пенси тэдхэмжээр эдеэлээд, хубсалаад, ажал хэхэеэ арсаад ябахадань тэрэнэй түрэлхид, айл хүршэнэрынь аргадажа байгаад, ажалда оруулһан юм.

Хүдэлмэри хэхэ дурагүй Ким уданшьегүй архидажа захалаа. Ажалһаа хулжаад, һамуу һальхай зам руу хатардаг болоо. «Буруу харгыда ороош, Ким. Бусажа ажалдаа ерэ» гэжэ суг ажалладаг байһан коллективынь, нүхэдынь тэрээндэ ойлгуулжа ядаа.

Теэд, ниитын аша туһатай ажал хүдэлмэриһөө хулжаад общестын жама ёһондо эсэргүү, хүнэй хүзүүн дээрэ амидарагшадтай тэмсэхэ тухай хуули бии бшуу. Энэ хуулиин үндэһөөр Ким Смолин шиидхэгдээд, Хяагтаһаа Хориин аймагта гурбан жэлээр сүлэгдэһэн.

Хориин аймагта тэрэнэй ошоходо, ажаһуудалай хангалтын комбинадта ажалда абаад, байра үгөөд, иигээд лэ ажаһуу, үнэн сэхээр хүдэлмэрилэ гэжэ хэлэһэн байгаа.

Ажаллаха, амарха, ажаһууха хэды таатай зохид эрхэ байдалтай болобошье, залхуу зайран байдалаа орхихо дурагүй тэрэ Смолин үнөөхил «хара үһаяа» намнаад, ажалдаа гарадаггүй байба. Тиигэжэ байтараа тэндэһээ хулжаад ябашаһан.

Мүнөө Ким Смолин Хориин аймагай арадай сүүдэй шиидхэбэреэр нэгэ жэлэй болзороор заһалгын колонидо баалалтын хүдэлмэри хэхээр ябуулагдаба.

П. СЫРОМЯТНИКОВ,
милициин майор.

-Шэнэ кино

АРТЫГАЙ ЗАМ

Элһэн губиин тэгэн дунда нэгэ хэды гэрхэнүүд бухал мэтэ орбойлдоно. Бултадаа аб адлиханууд. Газаа таладань адуу малай байрлаха хашаашье харагданагүй. Эндэ амиды юумэн үгы гэжэ һанамаар. Теэд ула шатама халуун наран доро зэрэлгээтэн миралзагша энэ сүл губи өөрын ажамидаралтай, жама ёһотой гээшэ. Туранхай зүдэрүү, ажабайдалай гашуун хүлһэндэ нэрбэгдэжэ уршалаатаһан шарайтаниие, тэдэнэй уйдхар гашуудалые харахада, зүрхэн шэмшэрмээр.

Хэд гээшэб тэдэмнай? Холын тэрэ уужам дэлгэр Россиин нэгэ захада зобожо, хэды дабхар дарлалта доро ядаржа ябаһан үгытэй ядуу туркменүүдтэй танилсанабди. Гэбэшье туркмен арад бүгэдөөрэн иигэжэ ядараагүй. Үноохи тэрэ бухал мэтэ орбогорхон гэрнүүдэй саагуур годирһон харьялаата мүрэнэй эрьеэр миралзаһан ногоорогшо сэсэрлиг соо баяшуулай гэрнүүд оршоно.

Хоёр ондоо ажабайдал. Нэгэдэхеэр—хүбхэгэр зузаан олбог, шэрэмэл гоё хибэс дээгүүр хүбхэлзэжэ, архиин хатууе ужа, мяханай тарганиие залгижа хэбтэһэн баяшуул; хоёрдохёор—тэрэ хуурай элһэн дээрэ таряа ургуулхын тула хүлһөө гоожуултараа ажаллажа, һүүлшын зүһэм хилээмэеэ нютагайнгаа баяшуулда буляалгажа ябаһан үгытэй ядуу хүнүүд.

Хоёр ангиин тэмсэлые, Агуу Октябриин дүлэтэ хүсые тодоор харуулһан уран зохёол, тоогүй олон фильмүүдтэй танилсаашье һаа, Туркмениин кинематографистнуудай амжалтые ёһотоор сэгнэхэ уялгатайбди. Ушарынь гэхэдэ, энэнһээ урда хэды дахин «жажалагдаһан» энэ темые бодотоор бэелүүлхын тула урдань хэрэглэгдэһэн зүйлнүүдые дабтангүй, онсо өөрын, имагтал туркмен арадай ёһо заншалда тааруу зохид аргануудые хэрэглэн байжа шиидхэһэн юм.

«Шиидхэхы алхам» гэһэн фильм мэдээжэ уран зохёолшо Берды Кербабаевай «Решающий шаг» гэһэн романай удхаар буулгагдаһан байна. Гүрэнэй шангай лауреат Берды Кербабаев Михаил Шолоховтол адлирхуугаар революциин урда тээ, революциин, граждан дайнай үедэ болоһон үйлэ хэрэгүүдые бодотоор харуулна. Гэбэшье Артык гэгшэ туркмен хүбүүнэй үйлэ зоболон, дайшалхы зам, саашанхи хуби заяан Григорий Мелеховэйхидэ орходоо тад ондоо, онсо өөрын удхатай гээшэ.

Алишье фильм соонь булад һэлмын ялалзаха, дайшалхы тугай улаабхин намилзаха, галта һомонуудай эшхэрэлдэхэ эбяан бултадаа биишье гэлэй. Тиихэдэ Артык хүбүүн мүн Григорий Мелеховтэл адляар түрүүшээр төөрижэ, дүрбэн зүгэй һалхинда үлеэлгэжэ байһан хүһан мэтэ найгалзана. Гэбэшье Артык хухарашагүй хатуу зориг эрмэлзэлгэтэй. Теэд энэ эрмэлзэлгэнь ямар удхатайб? Артыгтал адлирхуу үгытэй ядуу хүнүүдтэ арга шадалаараа туһалха, эрхэ сүлөө, зол жаргал олгуулха гэһэн эрмэлзэлгэтэйшье һаа, ямар үзэлэй хүнүүдтэй нүхэсэжэ, хайшан гэжэ тэмсэхээе тэрэ мэдэнэгүй.

Төөрижэшье ябахань баһа буруугүй. Үдэхэ бодохоһоо наашаа эрдэм номдо һураагүй, баяшуулда доромжолуулжа ябаһан гэртэхинээ тэжээхын тула ангиингаа дайсантай хара хүсөөр тэмсэхые, гартаал торсолдоһон юумэеэ барижа наншалдахые оролдоно.

Тиигэжэ байһаар сагаан хаанай сэрэгтэ алба хэхэ, хурдан зээрдэеэ ямаршье мүнгэгүйгөөр тушааха гэһэн захиралта Артык абана. Арайл гэжэ моритой болоһон хүбүүн унаатайгаа хахасаха дурагүй, тэрэнэйнгээ түлөө ами наһаяашье үгэхөөр бэлэн. Тиимэһээ Артык хүбүүн город, түмэр замай вокзал ерэнэ. Ори гансахан морниень хүсөөр тооной буляана. Эндэ Артык тэсэнэгүй. Нохойржо байһан ноёниие шаажархина. Саашадаа бүтэхэгүй үйлэ хэрэг тохёолдоо һэн. Талааниинь болоходоо, түмэр замай хүдэлмэришэн Артамонов, тэрэнэй хани нүхэр Саша хүбүүнтэй дайралдашана. Наншалдаа хаража, сэдьхэлээ хапатараа энеэхын тула тэдэнэр иишэ ерээгүй. Үгытэй ядуу Артыгые абарна, гэртээ абаашана, сайлуулнашье.

Түмэр замай станциин хүдэлмэришэдэй дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулхын тула Ленинэй партиин даабаряар ерэһэн Артамоновой хэрэг иигээд лэ хизаарлагдана бэшэ, харин дүтэ ойрын нютагуудаар заабол ябаха, үгытэй хүнүүдтэй нам зохидоор хөөрэлдэхэ, зориг эрмэлзэлэйнь удхые тайлбарилан ойлгуулха гэһэн шухала даабаритай.

Тиимэһээ партиин түлөөлэгшэ Артыгтай үнэн зүрхэнһөө хөөрэлдэхые оролдоно. Тиигэбэшье хөөрэлдөөниинь боложо үгэнэгүй. Ямар аргаар, хайшан гэжэ тэмсэхые мэдээшьегүй һаа, нютагайнгаа баяшуулые захаһаань бахалуурдажа һалгахаар бэлэн ябаһан Артык хүбүүн Артамоновой үнэмшэлгэдэ балайшье этигэнэгүй. «хододоо иимэ байгаа, саашадаашье иимэ байха» гэжэ найданагүй. «Сагай ерэхэдэ ойлгохол байхаш. Тэмсэхэ хэрэгтэй» гэһэн Артамоновой эридээр дуугарһые Артык һүүлдэнь, хуряажа абаһан таряагаа хараһаар байтараа буляалгахадаа ойлгоно.

Эгээл энэ үедэ Артыгай сэдьхэлдэ ехэ хубилалта болоно. Бүхы тэмсэлэй охёор зүрхэниинь бурьялан соробхилно. Тиибэшье Совет засагта эсэргүү нютагайнь хаан хүбүүе үгэдөө оруулжа, Артыгые удамаршаан болгожо абана.

Сагаан хаанай сэрэгүүдтэй тулалдана. Хүнүүдэй үхэдхэн унахые харахадаа, юунэйшье түлөө тэмсэжэ байһанаа ойлгон ядажа зобоно. Гэртээ ерэхэдэньшье баяр, жаргал тэрэниие угтанагүй. Хайрата инаг Айна басагыень нютагай нэгэ мэхэшэ баянда хүсөөр үгэхые аашална. Хуби заяагаа нэгэдүүлхээр дурлаһан хайрата инагаа аршалха хэрэгтэй. Тиигэхын тула баһа нэтэрүү шангаар тэмсэхэ, худал хуурмаг хардалга гүрдэлгые ахин гараха болоно.

Артык сухаринагүй. Һүүлээрнь тэрэ хархис һанаатай Эмир хаанай англичануудтай нэгэдээд, Улаан Армиие үгы хэхээр аашалжа байһаниие ойлгоно. Энээндэнь ехэ туһа большевик Артамонов хүргэнэ. Гэбэшье шанга тулалдаанда наһа бараһан большевигые абаржа шадаагүйдөө Артык халаглана. Эгээл энэ үедэ үнэн худал хоёрой эбсэшэгүй илгаае ойлгоод, ударидажа ябаһан отрядаа бултыень дахуулаад, Улаан Армитай нэгэдэхэеэ ябашана.

Артыгай ябадал—эрхэ сүлөөгэй түлөө болоһон тэмсэлэй нэгэн. Үгытэй ядуу байдал, нютагайхидайнь үйлэ зоболон тэрэниие дайшалхы, имагтал революционно харгы зам тээшэ хүтэлһэн, оруулһаншье байна. Тэмсэлэй зүб харгы олохын тула али зэргээр зобоо, тэрэ сагай дүлэн соогуур төөрижэшье, гансаардажашье үзөө ха юм.

Гадна тус фильм соо туркмен арадай абари зан, һуудал байдал, эхэнэр эрэ хоёрой хоорондохи хани харилсаае үнэншэмөөр, зүрхэ хүдэлгэмөөр харуулжа шадаа байна. Энэ фильмын хүмүүжүүлхы удха шанар ехэ. Олон тоото харагшадые һонирхуулан, уласхоорондын кинофестиваль дээрэ магтаалда хүртэһэн «Солдадай эсэгэ» (Грузинфильм), мүн «Үхэхэ дуратай хүн байгаагүй» (Эстонфильм), «Эхэ» (Казахфильм) гэхэ мэтын фильмүүдэй дунда ёһото һуурияа эзэлхэ ёһоороо эзэлхэл байха.

М. ОСОДОЕВ.

Хилын саанаһаа

Президент Хо Ши Мин американ арадта бэшэг эльгээбэ

ХАНОЙ. (ТАСС). Вьетнамай Демократическа Республикын президент Хо Ши Мин декабриин 23-да американ арадта бэшэг эльгээгээ гээд ВИА агентство мэдээсэнэ.

Шэнэ жэлтэй дашарамдуулан американ арадта амгалан байдал болон зол хуби үнэн зүрхэнһөө дамжуулхые хүсэхэ байнаб гээд бэшэг соонь хэлэгдэнэ.

Вьетнам болон американ арадууд эбтэйгээр, хани барисаатайгаар ажаһууха ёһотой. Гэбэшье Америкын правительство 400 мянга гаран солдат болон офицерые, хэдэн оло мянган самолёт болон хэдэн зуун сэрэгэй корабли Вьетнамда эзэрхэг түримхэй дай хэхын тулада эльгээнхэй. Американ правительство бүхы түхэлэй буу зэбсэг хэрэглэжэ, манай арадые алана, хюдана, тиихэдээ наһажаал хүнүүдые, эхэнэрнүүд болон үхибүүдые хайрлана, гамнанагүй. США-гай правительство догшон шэрүүн гэмтэ ябуулгануудые хэжэ, тосхонууд болон городуудые галдан усадхана. Американ самолёдууд манай ниислэл Ханойе хэдэн дахин бомбодоо гээд бэшэг соо саашадаа хэлэгдэнэ.

Имагтал американ правительствын гэмтэ муухай дайн байлдаа һүжэрөөһэн дээрэһээ хэдэн зуу мянган залуу американецууд өөрынгөө Эхэ ороноо тон холо байһан Вьетнамдахи дайн байлдаанай газар дээрэ үхэлөө олоо. Хэдэн зуун мянган американ бүлэ—түрэлхидынь хүбүүдээ, һамгадынь эрэ нүхэдөө алдаа гээд бэшэг соо саашадаа заагдана.

Америкын правительство хүсэ хэрэглэн, манай арадые һүгэдүүлжэ шадахабди гэжэ һанадаг байжашье болоо ха даа. Зүгөөр вьетнам арад хэзээдэшье толгойгоо дохин һүгэдэхэгүй. Бидэнэр эб найрамдалые хүсэнэбди, зүгөөр энэ амгалан байдал ёһотойл эблэрэлгээр, эрхэ сүлөө болон бэеэ даанхай байдалда хангагдаха ёһотой.

Американ правительство Конституциие болон Холбоото Штадуудай нэрые хүндэлхэ, Вьетнамдахи эзэрхэг түримхэй дайн байлдаае болюулха эрилтэ габин, бүри олон американецууд эрид шууд тэмсэл хэдэг болоо гээд Хо Ши Мин саашань бэшэнэ.

Танай үнэн зүб тэмсэлые би ехээр һайшаанаб, вьетнам арадай патриотическа тэмсэлые дэмжэһэнэйтнай түлөө таанадта баясхалан хүргэнэб. Эб найрамдалай, демократиин болон зол хубиин түлөө хэжэ байһан тэмсэлдээ ехэ амжалта туйлахыень американ арадта би үнэн зүрхэнһөө хүсэнэб гээд ДРВ-гэй президент түгэсхэлдөө бэшэнэ.

Эблэрэлгэ дүүрэбэ

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 26. (ТАСС). Вьетнамда Рождествотой дашарамдуулагдан тогтоогдоһон эблэрэлгэ мүнөөдэр үглөөнэй 7 часта дүүрэбэ гээд АП агентствын корреспондент Сайгонһоо мэдээсэнэ. Час үнгэрөөд байхада Америкын «В-52» гэжэ бомбардировщигууд Урда Вьетнамай патриодуудай армиин эзэлжэ байһан газарта хоёр дахин добтолоо.

Урда Вьетнамай патриодууд добтолно

ХАНОЙ. (ТАСС). Урда Вьетнамай сүлөөрэлгын армиин сэрэгшэд декабриин 21-дэ Тхыатхиен провинцида Америкын далайн пехотын подразделениие добтолоо. Фонган шадар байлдаһан энэ подразделени горитой хохидолдо ороо гээд Освобождение гэжэ агентствын дамжуулгада үндэһэлэн ВИА агентство мэдээсэнэ.

Митхо провинцидахи 4-дэхи автострадые хамгаалдаг нютагай 109-дэхи ротые Урда Вьетнамай патриодууд декабриин 14-дэ бүрин хүсэдөөр гарһаань гаргаа.

Урда Вьетнамай тосхондо гэмтэлгэ болоо

ЛОНДОН, декабриин 26. (ТАСС). Америкын дүрбэн мотоортой «С-144» гэжэ транспортна самолёт Данангдахи США-гай авиабазада километр хахад дүтэлжэ ябатараа, Урда Вьетнамай Хоаван гэжэ тосхон дээрэ унаа. Унахадаа хүлһаар баригдаһан 40 гаран отог байрые самолёт хамажа хаяа, хуулита мэдээнүүдтэ үндэһэлэн Рейтер агентствын корреспондентын дамжуулһанай ёһоор декабриин 24-дэ болоһон гэмтэлгын үедэ тосхоной зоной дундаһаа 145 хүн үхөө.

ВЬЕТНАМАЙ ДЕМОКРАТИЧЕСКА РЕСПУБЛИКА. Ханойн электротүхеэрэлгэнүүдэй болон хэлхеэ холбооной хэрэгсэлнүүдэй заводто электромоторнууд, генераторнууд һэргээн заһагдадаг болоо. Зураг дээрэ: заһабарилагдаһан генераторые хабсаргажа байна

ВНА-гай—ТАСС-ай фото.

АМЕРИКЫНХИДТЭ ЗОРЮУЛЖА НОХОЙНУУДЫЕ ҺУРГАНА

ЛОНДОН. (ТАСС). Джохор штадта (Баруун Малай) дулаан газарай бүтүү буртаг ойнууд соо дай хэхэ онол арганаудта һургадаг Англиин һургуули бии юм. Вьетнамда дай хэжэ байһан американ зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ зорюулагдан, эндэ нохойнууд һургагдана. Нохойнуудтай хамта Вьетнам эльгээгдэхэ американ дрессировщигууд мүн лэ энэ һургуулида һуралсал гарана. Энээн тухай Англиин обороной министерствын түлөөлэгшэ декабриин 23-да мэдээсээ.

Бүтүү ой тайга соогуур партизануудые мүрдэхын тулада Борнео болон Малайда иимэ нохойнуудые Англиин арми хэрэглэдэг байһан юм.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаһанда: Партийна хүтэлбэрилэгшэ тухай түрүү бэшэг. «Агуухэ Октябриин 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ» гэһэн гаршаг доро материалнууд. «Республикын үсэгэлдэрэй һонин» гэһэн рубрика доро информацинууд. А. Н. Косыгинай Турцида айлшалжа байһан тухай мэдээсэл.

Хоёрдохи хуудаһанда: КПСС-эй Улаан-Үдын городской комитедэй Пленумһээ материал. «Үшөөл хэхэ юумэмнай ехэ» гэһэн Г. Ильинэй статья. «Урагшаа һанаатай хүнүүд» гэһэн рубрика доро хоёр корреспонденци.

Гурбадахи хуудаһанда: «Байгал» журнал манайда айлшаар.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: спортын һонин. Хилын саанаһаа ерэһэн мэдээсэлнүүд.

САГАЙ УЛАРИЛ

Улаан-Үдын авиаметстанциин мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр республика доторнай бүрхэгшэг байха. Байгал шадар саһан орохо. Зүүн тээһээ һулаханаар һалхилха. Баруун урда аймагуудта болон Баргажанай голдо 26—31, Байгал шадар 17—22, бэшэ нютагуудта 22—27, Улаан-Үдэдэ һүниндөө 32—34, үдэртөө 24—26 градус хүйтэн байхаар хүлеэгдэнэ.

Редактор Ц. О. ОЧИРОВ

Манай адрес, телефонууд:

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35 Телефоны: редактора — 23 67, зам редактора — 38 42, зам редактора 35 84, секретариата — 27 37, отделов: сельскохозяйственный — 47 59, 35 14, промышленный — 48 89, 33 61.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: партийной жизни — 40 49, идеологический — 24 74, 60-21, советского строительства и быта — 34 93, рабселькоров и писем — 25 41, 38-30, информации — 34 05 и перевод — 24 74.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н-02205. Зак. № 1174.